programma

FLAMENCOBIËNNALE IV

19.01 | 03.02 2013

Amsterdam | Rotterdam | Den Haag | Utrecht

www.flamencobiennale.nl

Amsterdam | Rotterdam | Den Haag | Utrecht 2013

Foto: Israel Galván

Amsterdam | Rotterdam | Den Haag | Utrecht 2013

Foto: Isabel Bayón

FLAMENCOBIËNNALE 19.01 | 03.02 2013 IV

Toen de Cubaanse kunstenaar Wilfredo Prieto Havana tijdelijk voor Barcelona verruilde, was hij verrast door de vele straatmuzikanten. Muziek voor een aalmoes? Zijn verbazing hierover gaf hij vorm in 'Mariposa' (2012). Tegelijkertijd is 'Vlinder' een krachtig statement over de kracht van muziek, van cultuur. Geen kunstvorm die zo direct op de zintuigen werkt en zo een bron van vitaliteit is, als muziek. Uit het dieprode binnenste van de koffer vliegen noten en klanken, ze waaieren uit en vermengen zich met melodieën uit andere oorden. De gitaarkist behelst zo een belofte, een schat aan muzikale werelden en wonderen die het alledaagse kleur geeft.

De Flamenco Biënnale presenteert met haar vierde editie een schatkist aan flamenco, een rijkgeschakeerd palet aan eigentijdse flamenco-vormen en verschijningen. Het festival toont sinds haar oprichting in 2006 flamenco als een prachtige smeltkroes en staat dit keer in het teken van de 'Idas y Vueltas', in het bijzonder de ritmes die 'heen' (ida) en 'weer' (vuelta) gingen tussen Spanje en haar voormalige koloniën. Andere muzikale pendelbewegingen voltrekken zich tussen de Balkan en Andalusië in onze eigen productie 'Balkan Flamenco Tales'. En in het programma 'Focus Catalunya' horen we hoe Catalaanse artiesten het oude flamenco-erfgoed tot een eigen nieuw geluid maken.

De schijnwerpers staan deze editie gericht op twee bijzondere artiesten: zangeres Carmen Linares opent als 'artist in residence' het festival met een ode aan de (flamenco)poëzie. Ze gaat daarna op reis in 'Verhalen van de Wind', een samenwerkingsproject met het Nederlands Blazers Ensemble. 'Dancer in Focus' en flamencopionier Israel Galván danst het onmogelijke – de werkelijkheid – in zijn laatste schepping 'Lo Real', een coproductie met de Stadsschouwburg Amsterdam. Galván voert een nieuwe lichting makers aan die vanuit een dialoog met het verleden, de oude meesters, een nieuwe flamencotaal scheppen. Zijn dans is een constante ida y vuelta tussen wortels en creatie. Galván daagt zichzelf, zijn lichaam en het publiek uit tot het nemen van risico's. Aan eigenzinnige makers die het flamencoterrein met veel plezier omploegen, bieden we graag een podium.

Met flamenco in alle toonaarden – puur en onversneden en in dwarsverbindingen met jazz, hedendaagse dans en muziek en andere muzikale werelden – viert de Flamenco Biënnale met haar vierde editie de flamencokunst groots.
Wij danken onze subsidiënten, partners en sponsoren dat we in deze roerige tijden, waarin vele cultuurmakers en uitvoerders vanuit 'de straat' zich opnieuw moeten uitvinden, het Nederlandse cultuurlandschap wederom kunnen verrijken met een zinnenprikkelend kunstenfestival.

Ernestina van de Noort (Stichting PerpetuumM)| artistiek directeur

When Cuban artist Wilfredo Prieto temporarily exchanged Havana for Barcelona, he was struck by how many musicians were busking in the streets. He expressed his wonder about this in 'Mariposa' (2012). But 'Butterfly' is also a forceful statement about the power of music, of culture. No other artform invades the senses so deeply or is such a source of vitality as music. From the crimson lining of the guitar case notes and sounds spring up, fan out and mix with melodies from other lands. It holds a promise, a wealth of musical worlds and wonders that give colour to everyday life.

With its IVth edition, the Flamenco Biennial opens a flamenco treasure chest, a richly varied palette of modern flamenco forms and guises. Since its inception in 2006, the festival has presented flamenco as a beautiful melting pot. This year, the theme of the festival are the 'Idas y Vueltas', especially the rhythms that travelled 'there' (ida) and 'back' (vuelta) between Spain and its former colonies. Other musical exchanges will take place between the Balkans and Andalusia in our own production 'Balkan Flamenco Tales'. And in the 'Focus Catalunya' programme we will hear how Catalan artists mould the flamenco heritage into an 'own' new sound.

In the spotlight this year are two exceptional artists: 'artist in residence' singer Carmen Linares will open the festival with an ode to (flamenco) poetry. She will then go on a journey in 'Stories of the Wind' in collaboration with the Netherlands Wind Ensemble. 'Dancer in Focus' and flamenco pioneer Israel Galván will dance the impossible - reality - in his latest creation 'Lo Real', a co-production with Stadsschouwburg Amsterdam. Galván leads a new generation of choreographers who in a dialogue with the past, with past masters, create a new flamenco language. His dancing is a constant ida y vuelta between roots and creativity. Galván challenges himself, his body and the audience to take risks. We are eager to give a stage to mavericks who enjoy turning the flamenco soil.

With flamenco in all its richness – pure and unadulterated, and bisecting jazz, contemporary dance and music and other musical worlds – the fourth edition of the Flamenco Biennial is a majestic celebration of the art of flamenco.
We would like to thank our financial supporters, partners and sponsors that in these turbulent times, in which many culture makers and performers are forced to reinvent themselves on the street, they have enabled us to enrich the Dutch cultural landscape once more with an art festival that will delight the senses.

Ernestina van de Noort (Stichting PerpetuumM) | artistic director

ARTIST IN RESIDENCE | CARMEN LINARES

Carmen Linares, de 'grande dame' van de flamencozang maakt na meer dan tien jaar afwezigheid haar grandioze rentree in Nederland. Als artist in residence opent ze deze IV Flamenco Biënnale en gaat vervolgens met haar musici op avontuur met het Nederlands Blazers Ensemble in het programma Historias de Viento, Verhalen van de Wind.

Voor de aficionados behoeft Carmen Pacheco Rodríguez (Linares, 1951) geen enkele introductie. Sinds haar doorbraak begin jaren zeventig heeft ze de status bereikt van oermoeder van de cante, de zang. Zij behoort tot het selecte groepje zangers die de zeldzame gave hebben om vreugde, pijn en levenskracht samen te bundelen in één enkele toon. Ze leerde het métier in de beroemde 'tablaos' van Madrid, Torres Bermejas en het Café de Chinitas. Hier kwamen de groten bij elkaar: Camarón, Enrique Morente, La Perla de Cádiz, Serranito, los Habichuela. Linares is een 'cantaora larga' zoals het lovend heet, ze beheerst alle stijlen, wat haar tot de grootste en meest complete flamencozangeres van onze tijd maakt. Linares is voortdurend op zoek naar nieuwe uitdrukkingsvormen van de oergezangen en zet graag Spaanse klassieke dichters op 'flamenco', omdat deze zoals ze zelf zegt 'haar artistieke waaier verbreden'.

Carmen Linares, the 'grande dame' of flamenco singing makes a glittering return to the Netherlands after ten years away. As the festival's artist in residence, she will open this IVth Flamenco Biennial and embark on an adventure with her musicians and the Nederlands Blazers Ensemble in her show 'Historias de Viento' (Stories of the Wind). For aficionados, Carmen Pacheco Rodríguez (Linares, 1951) needs no introduction. Since her breakthrough in the early 1970s she has reached the status of the earth mother of the cante, the song. She belongs to a select group of singers who have the rare talent of being able to capture joy, sorrow and life force in a single note. She learned her trade in Madrid's famous 'tablaos', Torres Bermejas and the Café de Chinitas, where the greats used to meet: Camarón, Enrique Morente, La Perla de Cádiz, Serranito, los Habichuela. Linares is what is lovingly called a 'cantaora larga', meaning that she masters all styles, making her the greatest and most complete flamenco singer of our time. Linares is constantly looking for new forms of expression of the primal songs and likes to set poems of classical Spanish poets to flamenco because, as she says, she wants to 'broaden her artistic fan.'

'De cante jondo is dieper dan het hart dat haar op dat moment schept en de stem die haar zingt, want ze is schier oneindig'

Federico García Lorca

CARMEN LINARES

Amsterdam | Rotterdam | Den Haag | Utrecht 2013

CARMEN LINARES REMEMBRANZAS | MEMORIES NEDERLANDSE PREMIÈRE

Carmen Linares zang Salvador Gutiérrez, Eduardo Pacheco gitaar Tino DiGeraldo Percussie Ana María González, Rosario Amador zang, ritme, dans Special Guests: Tomasito dans Pablo Suárez piano Pablo Martín bas

za 19 jan 2013, 20.15 uur | Rotterdamse Schouwburg

Op dit openingsgala nodigt Carmen Linares het publiek uit in haar flamencowereld vol poëzie en diepgevoelde zang. Ze verklankt haar liefde voor moderne klassieke Spaanse dichters als Juan Ramón Jiménez, Miguel Hernández en natuurlijk Federico García Lorca in nieuwe flamencogezangen. Maar ook de Spaanse volkspoëzie bruist bij haar van nieuw leven. In haar stem ballen zich alle menselijke emoties samen en klinken de grootmeesters van het oude flamencolied door wie ze van jongs af aan omringd werd. Haar expressieve vertolkingen vinden een elegante bedding in de subtiele lyriek van de piano van Pablo Suárez en de jazzy touch van Pablo Martíns contrabas. Danser en zanger Tomasito verschijnt als een duveltje uit een doosje. Hij swingt, rapt en grapt zoals hij dat alleen kan, en daagt haar uit met de humor die zijn geboortestad Jerez de la Frontera verraadt. Carmen Linares staat al veertig jaar haar mannetje in de flamencowereld. In *Remembranzas* haalt ze haar mooiste herinneringen op en zingt ze ver 'voorbij' de flamenco naar nieuwe einders.

Voorprogramma
Foyer: Expeditie Flamenco
Afterparty
Meet & Greet with the artists
Swingen met DJ Onno Paloma

At the opening gala, Carmen Linares invites the audience into her flamenco world full of poetry and deeply felt song. She voices her love for modern classical Spanish poets like Juan Ramón Jiménez, Miguel Hernández and of course Federico García Lorca in new flamenco songs. But she also makes Spanish folk poetry sparkle with new life. In her voice all human emotion is focused and the grandmasters of the old flamenco song that have surrounded her from her youth reverberate. Her expressive renditions are elegantly embedded in the subtle lyricism of Pablo Suárez' piano and the jazzy touch of Pablo Martín's double bass. Dancer and singer Tomasito appears like a jack-in-the-box, swinging, rapping and joking as only he can, and supports her with the humour that betrays his native Jerez de la Frontera. Carmen Linares has been a towering figure in the world of flamenco for forty years. In Remembranzas she revisits her best memories and sings far 'beyond' flamenco to new horizons.

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE & CARMEN LINARES HISTORIAS DE VIENTO | VERHALEN VAN DE WIND WERELDPREMIÈRE

Carmen Linares zang Salvador Gutiérrez gitaar Antonio Coronel percussie Nederlands Blazers Ensemble o.l.v. Bart Schneeman

zo 27 jan 2013, 15.30 uur | Dr Anton Philipszaal, Den Haag
wo 30 & do 31 jan 2013, 20.15 uur | Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam

Het Nederlands Blazers Ensemble maakt graag programma's met gepassioneerde zang als Fado, Corsicaanse close harmony, IJslandse volksliederen, het Napolitaanse of het Koerdische lied. Voor de Flamenco Biënnale maakt het NBE een vlammend programma rondom een van de grootste flamencozangeressen van deze tijd: Carmen Linares. In Historias de Viento, Verhalen van de Wind, maakt het Nederlands Blazers Ensemble met Carmen Linares, artist in residence van deze vierde Biënnale, een poëtische reis door het Andalusische en Catalaanse landschap. Daarbij laten zij zich ondermeer leiden door de verzengende poëzie van Federico Garcia Lorca en de introverte klankgedichten van de Catalaanse componist Federico Mompou. Waar de ene Federico zijn ziel lijkt uit te schreeuwen, brengt de andere Federico een ode aan de stilte. Een bewogen concertprogramma over stormachtige gemoedstoestanden en windstille momenten, vol woordloze verwondering.

Voorprogramma
Blazersensemble Timber o.l.v. Ivo Meinen
De muzikale wereld van F.G Lorca: flamenco en Andalusische blazersmuziek
Inleiding door musicologe Saskia Törnqvist

The Netherlands Wind Ensemble likes to play programmes with passionate songs like fado, Corsican close harmony, or Icelandic, Neapolitan or Kurdish folk songs. For the Flamenco Biennial, the NBE has created a sizzling show around one of the greatest flamenco singers of our time: Carmen Linares. In Historias de Viento, Stories of the Wind, the Nederlands Blazers Ensemble and Carmen Linares, artist in residence of this IVth Biennial, go an a poetic journey through the Catalan and Andalusian landscape. They are guided by the scorching poetry of Federico Garcia Lorca and the introverted sound poems of Catalan composer Federico Mompou. While one Federico seems to scream his innermost feelings, the other Federico pens tributes to silence. It is a moving concert programme on stormy emotions and windless moments full of wordless wonder.

DANCER IN FOCUS | ISRAEL GALVÁN

Israel Galván debuteerde in Nederland in een uitverkocht Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam tijdens de I Flamenco Biënnale in 2006 met La Edad de Oro. Een voorstelling waarin hij met Alfredo Lagos (gitaar) en wijlen Fernando Terremoto (zang) de traditionele flamenco liefdevol omarmde en op de schop nam.

Eigengereid en eigenzinnig, maar met de voeten stevig verankerd in de traditie, tast hij de grenzen van de flamenco af en ontleedt haar tot op het bot. Galván behoort tot die nieuwe lichting flamencopioniers die met veel nieuwsgierigheid over de grenzen van het genre heen kijken, op zoek naar nieuwe vormen, naar een eigentijdse flamencotaal. Galván geldt als één van de grootste vernieuwers van het genre en won zowat alle belangrijke flamencoprijzen. In deze vierde editie van de Flamenco Biënnale is de 'Nijinksi van de flamenco' terug in Nederland als Dancer in Focus met twee voorstellingen: La Curva in de Rotterdamse Schouwburg en zijn nieuwste creatie Lo Real-Le Réel-The Real in de Rabozaal van de Stadsschouwburg Amsterdam.

Galván debuted in the Netherlands in a sold-out Muziekgebouw aan 't IJ during the 1st Dutch Flamenco Biennial in 2006 with Edad the Oro. In this show, he lovingly embraced and overhauled traditional flamenco with Alfredo Lagos on guitar and the late Fernando Terremoto on vocals. Unpredictable and defiant, but firmly grounded in the tradition, he explores the boundaries of flamenco and dissects her. Galván belongs to a new generation of flamenco pioneers who eagerly look across the boundaries of the genre, looking for new forms, for a modern flamenco language. He is one of the great new innovators of the genre, and has won almost all major flamenco prizes. In this fourth edition of the Flamenco Biennial, the 'Nijinsky of flamenco' returns to the Netherlands as Dancer in Focus with two performances: La Curva in the Rotterdam Schouwburg and his new creation Lo Real-Le Réel-The Real in the Rabozaal, Stadsschouwburg Amsterdam.

Lo Real | Le Réel | The Real
A commission of Teatro Real de Madrid in coproduction with Flamenco Biënnale Nederland, Stadsschouwburg Amsterdam, Théâtre de la Ville de Paris, Mercat de les Flors de Barcelona, Ludwigsburger Schlossfestspiele, Festival Internacional de Música y Danza de Granada and in collaboration with Instituto Andaluz del Flamenco, Junta de Andalucía.

Het programma Focus Israel Galván wordt mede mogelijk gemaakt door steun van Stichting Erik en Hans.

'Ik probeer de dans naar de essentie terug te brengen, zelfs als het eindresultaat niet mooi is. Hedendaags? Ja! Want ik leef in deze tijd, maar ik ben gevoed door een sterke traditie die ik in elke vezel voel.'

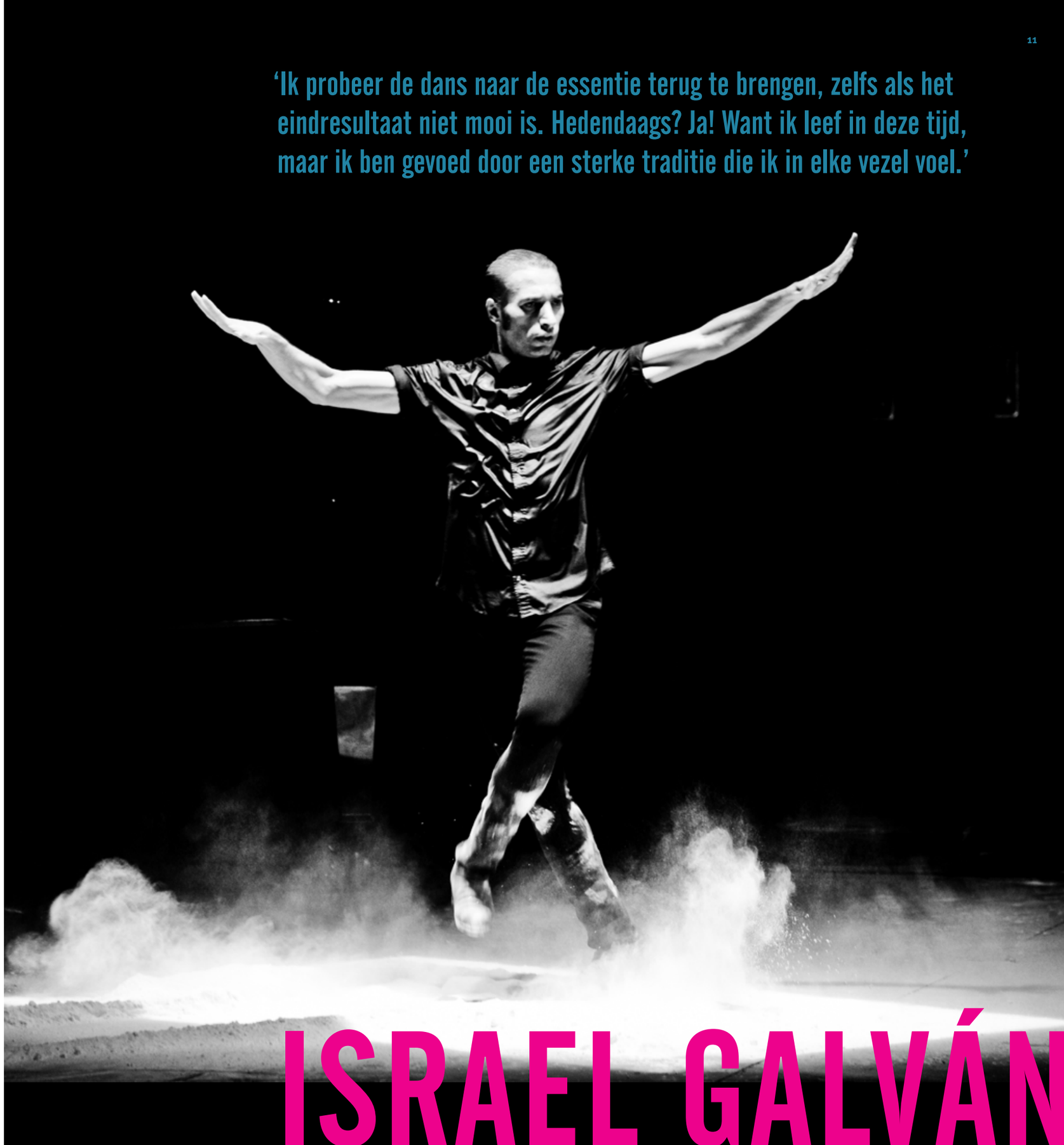

ISRAEL GALVÁN

ISRAEL GALVÁN
LO REAL | LE RÉEL | THE REAL

NEDERLANDSE PREMIÈRE

Israel Galván dans en choreografie Isabel Bayón, Belén Maya dans Tomás de Perrate, David Lagos zang Juan Gómez "Chicuelo" gitaar Juan Jiménez saxofoon Alejandro Rojas Marcos piano Antonio Moreno percussie Eloisa Cantón viool & dans Caracafé, Bobote, Uchi dans, zang & 'jaleos' Sistema Tango muziekband 'Joden en Zigeuners' Pablo Pujol, Pepe Barea acteurs

di 22 jan 2013, 20.00 uur | Stadsschouwburg Amsterdam (Rabozaal)

'Israel Galván danst geen flamenco, hij vindt haar opnieuw uit,' schreef een criticus. Hij zelf formuleert het aldus: "Mijn werk bestaat er uit het onmogelijke te dansen; en die gebaren, ervaringen, verhalen en gevoelens die vreemd voor me zijn 'flamenco' te maken." In zijn nieuwste creatie Lo Real brengt hij hij flamenco samen met hedendaagse dans en muziek. Wars van alle flamencoclichés en virtuoos uitgevoerd. De voorstelling is gebaseerd op waargebeurde feiten: de vervolging van de zigeuners door de nazi's. En over de fascinatie van diezelfde nazi's voor de zigeunermuziek. Leni Riefenstahl speelde in haar film Tiefland (1943) een flamencodanseres. Met als figuranten zigeuners uit een concentratiekamp, die later voor het grootste deel in de gaskamers omkwamen. Deze onverdraaglijke tegenstelling gaat Galván te lijf met dans en muziek: van Anthony and the Johnsons, 'Los Piconeros' uit de Duitse film Andalusische Nächte en 'The Death Tango' van Eduardo Blanco. En natuurlijk zigeunermuziek en traditionele flamencomuziek. In Lo Real danst Galván het ondansbare.

'Israel Galván doesn't dance flamenco, he reinvents it', a critic once wrote. Galván puts it like this: 'My work leads me to dance the impossible, transforming into dance and flamenco those gestures, experiences, stories, emotions and experiments that don't belong to me.' In his latest creation Lo Real he again combines flamenco with contemporary dance and music with great virtuosity, eluding flamenco clichés and establishing a whole new flamenco vocabulary. Lo Real is based on a true story: the persecution of the Roma by the Nazis, and the fascination of the same Nazis for music of the Roma. In her film Tiefland (1942), Leni Riefenstal played a flamenco dancer, joined in the movie by Roma extras from a concentration camp, most of whom were later killed in the gas chambers. Galván faces this unbearable contradiction through dance and music: Anthony and the Johnsons, 'Los Piconeros', from the German film Andalusische Nächte, and The Death Tango by Eduardo Blanco. And of course traditional gypsy music, and flamenco music. In Lo Real, Galván dances the undanceable.

'Israel Galván gaat de flamenco te lijf met het lef van een minnaar. Hij vernietigt de beweging, met de vlucht van een vogel.' Le Monde

ISRAEL GALVÁN | LA CURVA

Israel Galván dans en choreografie Sylvie Courvoisier piano Bobote compás (ritme) Inés Bacán zang

zo 20 jan 2013, 16.30 uur | Rotterdamse Schouwburg

Als zoon van een Sevillaanse danser, kreeg Israel Galván de flamenco met de paplepel ingegoten. De Spaanse choreograaf en danser volgde in de voetsporen van zijn vader José Galván en zijn leraar Mario Maya. Maar hij zou de traditie naar zijn eigen hand zetten. Israel Galván danst op het scherpst van de snede, breekt de traditionele bewegingen open, verandert bruusk de ritmes en bevriest zijn posities op de meest onverwachte momenten. 'Galván toont zijn meesterschap door stil te staan', schreef de New York Times. Hij rafelt alle elementen van de traditionele flamenco uiteen en verbindt ze met muziek en dans uit andere genres. In La Curva, een hommage aan Vicente Escudero, een revolutionaire danser uit de vorige eeuw, doet hij dat met Inés Bacán, een van de meest gevoelige stemmen uit het cante jondo, zijn trouwe ritme-compagnon Bobote, en jazzpianiste Sylvie Courvoisier. Israel Galvan schrijft flamencotraditie en wij schrijven met hem mee.

As the son of a Sevillian dancer, Israel Galván was brought up on flamenco. The Spanish choreographer and dancer followed in the footsteps of his father José Galván and his teacher Mario Maya, but came to adapt tradition to his own purposes. Israel Galván dances on the edge, breaks up traditional movements, abruptly changes the rhythms and freezes his position at the most unexpected moments. In his work, Galván unravels all the elements of the traditional flamenco to create a new flamenco space and then connects them with music and dance from other genres. In La Curva, a tribute to Vicente Escudero, a revolutionary dancer from the last century, he does this with Inés Bacán, one of the most sensitive voices of the cante jondo, his loyal rhythm companion Bobote and jazz pianist Sylvie Courvoisier. Israel Galván writes the flamenco tradition; let's join him in that.

IDAS Y VUELTAS

De vierde editie van de Flamenco Biënnale Nederland staat in het teken van de 'Ida y Vuelta' (letterlijk: retourticket), de muzikale uitwisseling die vanaf de ontdekking van de Nieuwe Wereld in 1492 tussen Spanje en haar koloniën plaatsvond.

Was het niet aardig, zo dachten Spaanse katholieke vorsten Ferdinand en Isabella, om 'christelijke' instrumenten mee te sturen naar de wingewesten? Aldus geschiedde: Jezuïeten verkondigden succesvol met muzikale middelen hun blijde boodschap. Hun importmuziek werd later mede door inbreng van Afrikaanse slaven getransformeerd tot een onvervreemdbaar Latijns-Amerikaans geluid. Na deze eerste beweging zouden er nog vele retourbewegingen volgen. Ritmes en melodieën voeren vooral vanaf 1600 heen en weer tussen de havensteden van Spanje, de Cariben en Zuid-Amerika. De wederzijdse beïnvloeding van Spaanse en Latijns-Amerikaanse ritmes kristalliseerde uiteindelijk uit in een specifieke flamencostijl, de idas y vueltas, waarin Spanje, Cuba, Argentinië, Mexico zijn versmolten. Tijdens het festival maken we niet alleen de oversteek naar 'Las Américas', de Amerika's zoals de vroegere Spaanse koloniën werden genoemd, maar reizen we ook binnen Spanje naar Catalonië en daarbuiten richting Balkan. En laten we flamenco naast barokmuziek, in dialoog treden met blaasmuziek en hedendaags klassiek. De Idas y Vueltas staan zo voor de verrassende muzikale dialogen die de Flamenco Biënnale Nederland ook deze vierde editie weer presenteert.

The IVth edition of the Dutch Flamenco Biennial centres on the 'Ida y Vuelta' (literally: return ticket), the musical exchange that has taken place between Spain and its colonies since the discovery of the New World in 1492. Spanish Catholic monarchs Ferdinand and Isabella thought it would be a good idea to bring 'Christian' musical instruments to the new colonies. And so it transpired. Jesuit missionaries spread the gospel successfully through music. Their imported music was later transformed into an unmistakable Latin American sound with the input of African slaves. After this initial journey, many return journeys would follow. Especially after 1600, rhythms and melodies were constantly exchanged between the port cities of Spain, the Caribbean and South America. The mutual influences of the Spanish and Latin American rhythms eventually solidified into a specific flamenco style, the 'idas y vueltas', a crucible of Spanish, Cuban, Argentine and Mexican music. During the festival we will not only cross the ocean to 'Las Americas', as the former Spanish colonies used to be called, but we will also travel within Spain to Catalonia and eastwards to the Balkans. And we will create a dialogue between flamenco and baroque music, wind instruments and contemporary classical music. The idas y vueltas are characteristic of the surprising musical dialogues the Flamenco Biennial is known for, and will be present again during its 2013 incarnation.

FLAMENCO GOES BAROQUE
LAS IDAS Y VUELTAS: BAROKMUZIEK IN DIALOOG MET FLAMENCO NEDERLANDSE PREMIÈRE

Accademia del Piacere o.l.v. Fahmi Alqhai viola da gamba Arcángel flamencozang Miguel Ángel Cortés flamencogitaar Augustín Diassera cajón, percussie Rami Alqhai viola da gamba Enrique Solinis barok gitaar Special guest: Patricia Guerrero dans

wo 23 jan 2013, 20.15 uur | Muziekgebouw Frits Philips, Eindhoven
vr 25 jan 2013, 20.15 uur | Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam

Europa en Amerika, volksmuziek en klassieke muziek ontmoeten elkaar in dit bijzondere project van Fahmi Alqhai, leider van het oude-muziekensemble Accademia del Piacere én een van de beste jonge bespelers van de viola da gamba (voorloper van de cello), en flamencoster Arcángel. Ze gaan op pad langs de muzikale pendelbewegingen – *idas y vueltas* - die zich tussen Spanje en zijn vroegere koloniën voltrokken. Vanuit havensteden Cádiz, Sevilla en Málaga voeren ooit de handelsschepen naar 'Las Américas' uit (*ida*). Bij hun terugkeer (*vuelta*) namen ze niet alleen koloniale waren mee, maar ook gezangen en dansen. De overzeese ritmes, waarin Afrika via de geïmporteerde slaven doorklinkt, vermengden zich op Andalusische bodem met Moorse, Arabische elementen en het erfgoed van de rondtrekkende zigeuners, in een sprankelende melting pot tot wat we vandaag de dag als 'flamenco' kennen. De jonge *bailaora* Patricia Guerrero, net in de prijzen gevallen op de Biënnale van Sevilla, verrijkt dit muzikale va-et-vient met flamencodansen waarin Zuid-Amerika te proeven is. Wie denkt dat cross-overmuziek een typisch fenomeen is van onze tijd, wordt met dit concert stevig de oren gewassen.

¿Why does Flamenco Go Baroque?
Inleiding door Faustino Núñez. (Spreektaal Engels).

Europe and America, popular music and classical music meet in this special project by Fahmi Alqhai, the leader of the baroque music ensemble Accademia del Piacere and one of the best young virtuosos of the viola da gamba (the precursor of the cello), and flamenco star Arcángel. They wend their way along the musical exchanges - the idas y vueltas - between Spain and its former colonies. From ports like Cádiz, Seville and Málaga trade ships used to sail to 'Las Américas' (ida). When they returned (vuelta), they brought back not only goods from the colonies, but also songs and dances. The overseas rhythms, in which African music reverberates through the slaves in the New World, then merged on Andalusian soil with Moorish, Arabic elements and the heritage of the nomadic gypsies into a sparkling melting pot that we now know as flamenco. Young bailaora Patricia Guerrero, who recently won prizes at the Seville Biennial, enriches these comings and goings with flamenco dances that taste of South America. If you thought that crossover music was a phenomenon of the 20th century, think again.

Dit programma wordt mede mogelijk gemaakt door steun van het Prins Bernhard Cultuurfonds

IDAS Y VUELTAS

DIEGO EL CIGALA | FLAMENCO & TANGO

Diego El Cigala zang Diego Del Morao gitaar Yelsy Heredia Figueras contrabas Jaime Calabuch Jumitus piano Isidro Suárez percussie Guest: Ramón Valle piano

ma 21 jan 2013, 20.00 uur | Carré, Amsterdam

Hij wordt wel de 'Sinatra van de Flamenco' genoemd: Diego 'el Cigala' bezit het gruis in de stem dat zielen wereldwijd raakt. De zigeunerzanger uit de Madrileense wijk Lavapiés is een groot vertolker van het klassieke, diepe flamencolied – de cante jondo – en weet tegelijkertijd met subtiele souplesse geheel eigen muzikale werelden te smeden. Cigala - letterlijk 'keizerskreeft' en de artiestennaam van Ramón Jiménez Salazar - zette Cubaanse klassiekers met veel gevoel naar zijn hand op Lagrimas Negras. Met dit album dat hij opnam met pianist Bebo Valdés brak hij internationaal door. Op dezelfde wijze weeft hij op zijn laatste CD Cigala & Tango, de Argentijnse tango en flamenco tot een nieuwe stijl. 'Acigalar' heet het al in Spaanse flamencokringen. Flamenco, tango, latin jazz, bolero en son smelten bij Cigala samen in een warm muzikaal universum zonder grenzen, waar hij wordt vergezeld door de swingende gitaar van Diego del Morao, zoon van de onlangs overleden maestro Moraíto Chico. De Nederlands-Cubaanse pianist Ramón Valle en diens landgenoot Yelsy Heredia zorgen voor een subtiele 'Cuban touch'. Op deze Amsterdamse openingsavond van de IV Flamenco Biënnale nemen El Cigala en zijn musici ons mee op reis en zal het podium van Carré in luttele minuten veranderen in een plein in Buenos Aires, Andalusië of Cuba.

He has been dubbed 'the Sinatra of flamenco': Diego 'el Cigala' 's gravelly voice has captured the souls of people all over the world. The gypsy singer from the Lavapiés district in Madrid is one of the great interpreters of the classical, profound flamenco song – the cante jondo – subtly forging unrivalled musical worlds of his own. Cigala - literally: 'norway lobster', Ramón Jiménez Salazar's stage name - recently broke through internationally with his take on traditional Cuban songs on the album Lagrimas Negras, recorded with pianist Bebo Valdés. In the same way, he recently fused Argentine tango and flamenco into a new style on his latest CD Cigala & Tango. In Spanish flamenco circles, this has given rise to the verb 'acigalar'. In Cigala's hands, flamenco, tango, Latin jazz, bolero and son melt into a warm musical universe without boundaries, accompanied by the swinging guitar of Diego del Morao, the son of the recently deceased maestro Moraíto Chico. The Dutch-Cuban pianist Ramón Valle and his compatriot Yelsy Heredia add a subtle Cuban touch.

'DIEGO IS EEN VAN DE MOOISTE STEMMEN VAN NU; HIJ ZET JE HART WAGENWIJD OPEN.'

PACO DE LUCÍA

DIEGO EL CIGALA IN CARRÉ

IDAS Y VUELTAS

BRATIMENE | BALKAN FLAMENCO TALES WERELDPREMIÈRE

Arcángel zang Theodosii Spassov kaval (herdersfluit) Dani de Morón flamencogitaar Agustín Diassera percussie | special guests: Vlatko Stefanovski, Miroslav Tadić gitaar

zo 27 jan 2013, 21.00 uur | Bimhuis, Amsterdam

Gitaarvirtuozen Vlatko Stefanovski (Servië) en Miroslav Tadić (Macedonië) trokken er al eens op uit met Theodosii Spassov (Bulgarije), de meesterimprovisator op de kaval. Op hun album Treta Maika (2004) verkennen ze met enorme fijngevoeligheid en jazzy improvisaties het gemeenschappelijke muzikale erfgoed van de Balkan. In dit bijzondere dubbelconcert exploreert het trio nieuwe flamencogronden met de jonge talentvolle gitarist Dani de Morón, percussionist Agustín Diassera en de grote flamencostem van dit moment, Arcángel, die als de opvolger van de legendarische vernieuwer Enrique Morente gezien wordt. Volkswijsjes uit Macedonië, door de strategische positie op de Balkan een ware meltingpot van culturen en muziek, vermengen zich met ritmes uit de flamenco, een even rijke muzikale smeltkroes. Bratimene – spirituele broederschap – is een muzikale reis vol avontuur van de Balkan naar Andalucía en terug. Vijf nieuwsgierige muzikale geesten uit verschillende culturen vertellen elkaar hun verhalen met een ongelimiteerde verbeelding, en ongekend plezier.

Spanje en Balkan: Culturele vermenging tussen 'Oost' en 'West'
Inleiding door Josip Kesic

Guitar virtuosos Vlatko Stefanovski (Serbia) and Miroslav Tadić (Macedonia) have previously teamed up with Theodosii Spassov (Bulgaria), the master improviser on the kaval. On their album Treta Maika (2004) they explored the common musical heritage of the Balkans with great finesse and jazzy improvisations. In this special double concert the trio will explore new flamenco ground with young talent Dani de Morón on guitar, Agustín Diassera on percussion and the great flamenco voice of our time, Arcángel, who is considered the heir to the legendary innovator Enrique Morente. Folk tunes from Macedonia, whose strategic position on the Balkans has made it a true melting pot of cultures and music, fuse with rhythms from flamenco, which is a melting pot of its own.
Bratimene –´spiritual brotherhood´ – is a musical journey full of adventure from the Balkans to Andalusia and back. Five curious musical minds from different cultures tell each other their stories with an unlimited imagination and unequalled pleasure.

FOCUS CATALUNYA

De Catalaanse zanger Miguel Poveda liet al eerder op de Flamenco Biënnale horen dat het flamencoterritorium grenzeloos is en dat Andalusië en Catalonië communicerende vaten zijn. In zijn voorstelling 'Sin Fronteras' (Zonder Grenzen) in 2008 culmineerden de muzikale bewegingen tussen Noord- en Zuid Spanje in een ritmisch feest dat het Muziekgebouw aan het IJ op zijn grondvesten deed schudden.
Poveda leerde net als Mayte Martín, de ster van dit eerste Focus Catalunya programma, de flamenco kennen via de nostalgie en de oude platen van zijn ouders, Andalusische immigranten op zoek naar een beter bestaan in Barcelona aan het begin van de vorige eeuw. De havenstad is als bruisende muzikale metropool tevens een levendige broedplaats voor (een wat vrijere) flamenco. Het is niet voor niets dat groepen als Ojos de Brujos er het licht zagen. Dat Catalonië een vruchtbare flamencogrond is toont de Flamenco Biënnale met een interessante nieuwe oogst. Mayte Martín & Juan Ramón Caro geven een klassiek hedendaags flamencorecital en daarmee een groots podium aan het cante jondo, de diepe zang. In de voetsporen van Duquende treedt de jonge zanger Salao aan met het gitaartalent José Andrés Cortés, en komen de vier jonge flamencovrouwen van Las Migas met hun producer en tresspeler Raúl Rodríguez hun nieuwe cd presenteren. Danseres Sonia Sánchez treedt in dialoog met de tenora, een Catalaans blaasinstrument in de handen van Jordi Molina. De Catalaanse flamencogeluiden op deze biënnale zijn jong, modern en talrijk.

institut ramon llull
Catalan Language and Culture

Het Focus Catalunya programma wordt mede mogelijk gemaakt door Instituto Ramon Llull

Catalan singer Miguel Poveda has shown before at the Flamenco Biennial that flamenco knows no geographical boundaries, and that Andalusia and Catalonia are communicating vessels. In his performance 'Sin Fronteras' (Without Borders) in 2008 the musical movements between northern and southern Spain culminated in a rhythmical feast that shook the Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam on its foundations. Like Mayte Martín, the star of this first Focus Catalunya programme, Poveda learned flamenco from nostalgia and the old records of his parents, Andalusian immigrants who came to Barcelona at the beginning of last century in search of a better life. The dynamic music scene of the Catalan metropolis is also a breeding ground of (a somewhat freer type) of flamenco. Small wonder that it has given birth to groups like Ojos de Brujos.

The Flamenco Biennial showcases the fertile flamenco scene in Catalonia with an interesting new crop of artists. Mayte Martín & Juan Ramón Caro will give a classical contemporary flamencorecital where the cante jondo, the deep flamenco singing shows its vitality. Young singer Salao and talented guitarist José Andrés Cortés are the next in line; the four young flamenco women of Las Migas will present their new CD with their producer and tres player Raúl Rodríguez. Dancer Sonia Sánchez will have a tête-à-tête with the tenora, a Catalan wind instrument played by Jordi Molina. The Catalan flamenco sounds at this Biennial are young, vigorous and diverse.

The Focus Catalunya programme is supported by the Instituto Ramon Llull

'MARTÍN LIET HET PUBLIEK ZWEVEN MET HAAR STEM VAN ZIJDE EN HONING, BEGELEID DOOR JUAN RAMÓN CARO DIE DOET DENKEN AAN DIE GITARISTEN VAN WELEER DIE DE RODE LOPER UITROLDEN WAAROP DE GROTE ZANGERS BLOOTSVOETS LIEPEN'

MANUEL BOHÓRQUEZ

FOCUS CATALUNYA

MAYTE MARTÍN & JUAN RAMÓN CARO SPECIAL GUEST: BELÉN MAYA | FLAMENCO CLÁSICO NEDERLANDSE PREMIÈRE

Mayte Martín zang **Juan Ramón Caro** gitaar **Belén Maya** dans
vr 1 feb 2013, 20.15 uur | Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam

'De beste zangeres van haar generatie' – zo wordt cantaora, gitariste en componiste Mayte Martín (Barcelona, 1965) vaak genoemd. Martíns verfijnde zang en haar intuïtieve muzikaliteit maken haar tot een icoon van menselijkheid. Al met haar eerste album uit 1994, *Muy-Frágil*, liet ze horen dat in haar diepste kwetsbaarheid haar grootste kracht ligt. Haar zang is als haar verschijning: puur en zonder opsmuk. Mayte Martín maakt het klassieke flamenco-repertoire met grote creativiteit van deze tijd. Maar ze excelleert ook in de stijlen waarin Spanje en Zuid-Amerika vervlochten zijn – de *Idas y Vueltas*. Het genre werd lange tijd afgedaan als 'klein' en 'geen flamenco'. Martín haalde het uit het verdomhoekje en gaf het nieuw allure. Met haar boléro-achtige melodieën op poëzie van Manuel Alcántara van haar laatste cd uit 2009 trof de zangeres uit Catalonië haar luisteraars recht in het hart. Jarenlang vormden Martín en danseres Belén Maya een vast en gepassioneerd duo in *Flamenco de Cámera*. Speciaal voor de Flamenco Biënnale komt het tweetal weer even samen: twee krachtige, prachtige vrouwen, in een klassiek flamencorecital, waar de oude meesters in een bijzondere hedendaagse outfit verschijnen.

Cantaora, guitarist and composer Mayte Martín (Barcelona, 1965) has often been called 'the best singer of her generation'. Her refined singing and her musical intuition have made her an icon of humanity. Even on her first album from 1994, 'Muy Frágil', she showed that her greatest strength lies in her deepest vulnerability. Her singing is like her appearance: pure and unadorned. Mayte Martín updates the classical flamenco repertoire with wonderful creativity. But she also excels at the styles in which Spain and South America are intertwined - the Idas y Vueltas. For many years, the genre was considered inferior, as 'not true flamenco', until Martín revived it and gave it a new allure. With her boléro-like melodies to poems by Manuel Alcántara on her latest CD from 2009, the Catalonian singer pierced listeners to the heart. 'Martín made the audience float on her voice of silk and honey,' one critic wrote. For many years, Martín and dancer Belén Maya were a fixed, passionate duo in Flamenco de Cámera. They will join forces once more especially for the Flamenco Biennial: two strong, beautiful women in a classical flamenco recital, in which old masters get a contemporary makeover.

FOCUS CATALUNYA

NIT CATALANA | NOCHE DE FLAMENCO CATALÁN

SALAO & JOSÉ ANDRÉS CORTÉS | RECITAL DOOR YOUNG RISING STARS UIT CATALONIË
LAS MIGAS | SPECIAL GUEST: RAÚL RODRÍGUEZ (CUBAANSE TRES)

do 24 jan 2013, 20.30 uur | RASA, Utrecht

LAS MIGAS | SPECIAL GUEST: RAÚL RODRÍGUEZ (CUBAANSE TRES)

vr 25 jan 2013, 20.30 uur | WMDC Grounds, Rotterdam

SALAO & JOSÉ ANDRÉS CORTÉS

Jose Antonio Martín 'Salao' zang José Andrés Cortés gitaar

Jose Antonio Martín, alias Salao, is de nieuwe parel aan de kroon van de Catalaanse flamenco. Met 'landgenoot' Andrés Cortés, winnaar van de prestigieuze prijs Bordón Minero 2009 van het Festival Internacional Cante de Las Minas (La Unión, Murcia), laat hij horen dat in het noorden van Spanje de flamenco net zo diep klinkt als in het zuiden. *"Alles is waar in deze zanger, zijn ingetogenheid, zijn kwetsbaarheid als van een nacht vol scherven, het geheim van hij die geen geheim kent, maar ernaar op zoek is."* J. Pérez Andujar

Jose Antonio Martín, aka Salao, is the new pearl in the crown of the Catalan flamenco. With his 'compatriot' Andrés Cortés, the winner of the prestigious prize Bordón Minero 2009 at the Festival Internacional Cante de Las Minas (La Unión, Murcia), he shows that flamenco runs just as deep in the north of Spain as in the south.

LAS MIGAS & RAÚL RODRÍGUEZ

Alba Carmona zang Lisa Bause viool Marta Robles, Isabelle Laudenbach gitaar
Manuel Masaedo percussie Raúl Rodríguez Cubaanse tres

Vanuit standplaats Barcelona timmeren ze al langer aan de weg, de vier vrouwen van Las Migas. Met een flinke dosis vernieuwingslust trokken ze erop uit om een eigen flamencosound te zoeken. Met hun laatste album 'Nosotras Somos' (Dit zijn Wij) en hun nieuwe zangeres Alba Carmona tonen ze zich ijzersterk en vrouwelijk met 'vrolijke liederen die schuren en trieste liedjes om te lachen', modern en mediterraan. In de zilte zeebries van Havana die door de composities waait, is de hand te herkennen van producent Raúl Rodríguez. Hij was het die de Cubaanse tres (zessnarig gitaartje) in de flamenco introduceerde met zijn groep Son de la Frontera (Flamenco Biënnale 2008). Flamenco Light? Ja! In de beste zin van het woord. Met de 'ondraaglijke lichtheid van het bestaan' in elke noot.

From their base in Barcelona, the four women members of Las Migas set out to find their own flamenco sound, eager to explore new forms. On their latest album 'Nosotras Somos' (This is who we are) and with new singer Alba Carmona, they prove they are strong and feminine, modern and Mediterranean, with 'happy songs that jar and sorrowful songs that tickle'. The salty sea breeze from Havana that blows through the compositions betrays the hand of producer Raúl Rodríguez. Rodríguez introduced the Cuban tres (a small six-string guitar) into flamenco with his group Son de la Frontera at the Flamenco Biennial 2008. Flamenco Light? Yes, in the best possible meaning of the word, with the 'unbearable lightness of being' in every note.

FOCUS CATALUNYA

SONIA SÁNCHEZ

TEMPLE | VOORPROGRAMMA VAN MAYTE MARTÍN

Sonia Sánchez dans Jordi Molina Tenora

vr 1 feb 2013, 19.45 uur | Foyer Muziekgebouw aan het IJ, Amsterdam

De jonge Catalaanse danseres Sonia Sánchez creëerde speciaal voor de Flamenco Biënnale het tien minuten durende stuk Temple (Stemming). De tenora, een traditioneel Catalaans blaasinstrument, schept een vloeibare sound- en ritme-scape voor flamenco-improvisaties, vrijelijk geïnspireerd op bewegingen uit de Japanse butoh, de dansvorm waarmee Sánchez haar liefde voor de flamenco ontleedt.

Young Catalan dancer Sonia Sánchez has created specially for the Flamenco Biennial the ten-minute piece 'Temple' (Mood). The tenora, a traditional Catalan wind instrument, creates a fluid sound and rhythmscape for flamenco improvisations, freely inspired by movements from the Japanese butoh, the dance form Sánchez uses to dissect her love of flamenco.

EL PLIEGUE | FEESTELIJKE SLOTPRESENTATIE WORKSHOPS

Sonia Sánchez dans

zo 3 feb 2013, 16.30 uur | Dansmakers Amsterdam

In de solovoorstelling *El Pliegue* (de Buiging) concentreert Sonia Sánchez zich op het interne en externe geheugen van 'de buiging'. Ze schept een intieme ruimte waar haar lichaam buigt en strekt, zich plooit en ontplooit op geluiden, stiltes, herinneringen aan houdingen en gebaren en melodieën. Ze exploreert minitieus haar bewegingen via flamenco- en butohvormen en schrijft aldus haar eigen persoonlijke flamencotaal.

In her solo performance 'El Pliegue' (The Bow) Sonia Sánchez focuses on the internal and external memory of the 'the bow'. She creates an intimate space in which her body bends and stretches, folds and unfolds to sounds, silences, memories of positions, gestures and melodies. She meticulously explores her movements through flamenco and butoh forms, writing her own personal flamenco language.

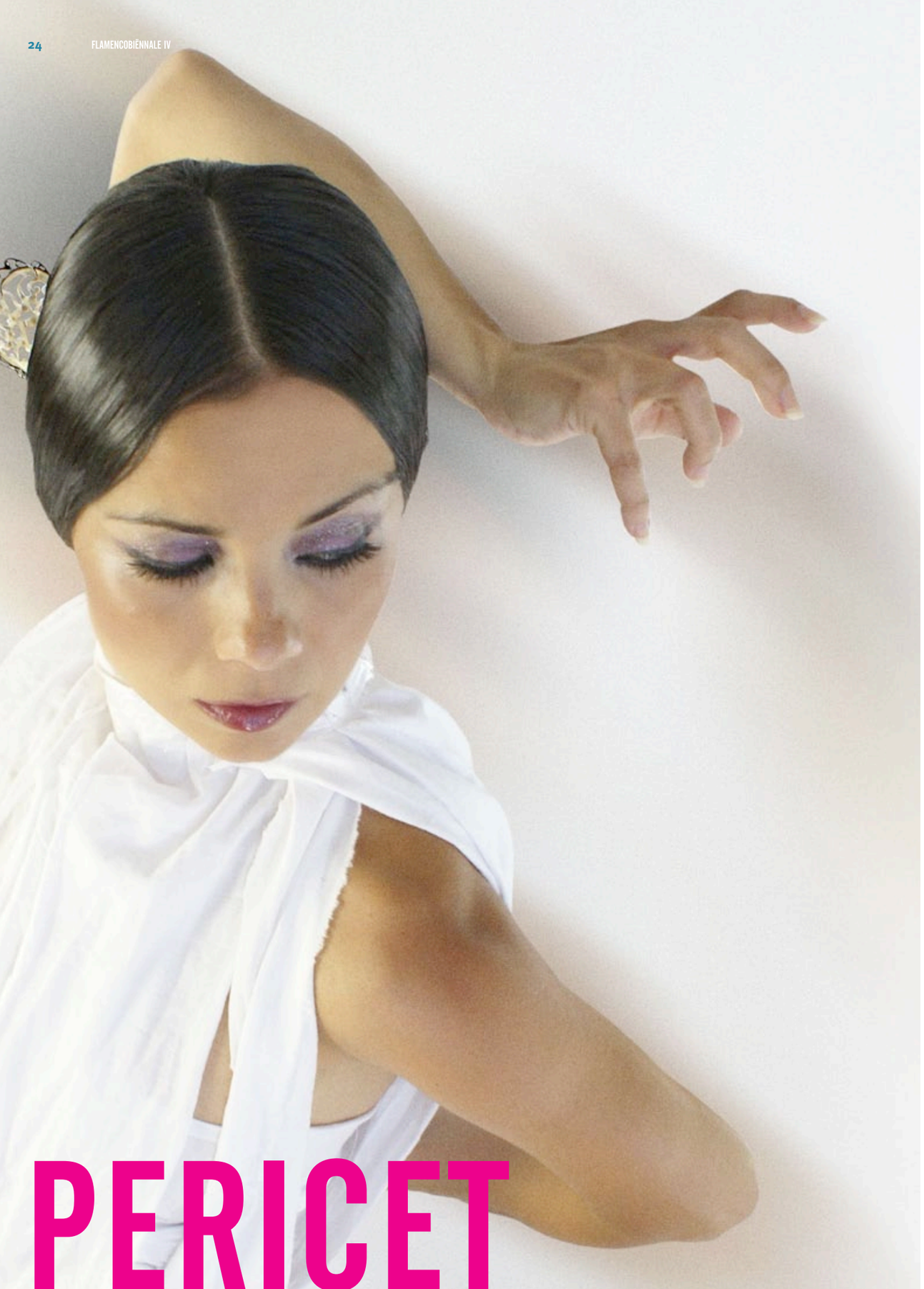

OLGA PERICET & COMPAÑÍA ROSA METAL Y CENIZA | ROSE METAL ASH NEDERLANDSE PREMIÈRE

HEDENDAAGSE FLAMENCODANS VOL POËZIE

Olga Pericet flamencodans **Francisco Villalta** dans **Ismael de la Rosa, Miguel Lavi, Miguel Ortega** zang **Javier Patino, Antonia Jiménez** gitaar **Jesús Fernández** palmas

za 26 jan 2013, 20.15 uur | Lucent Danstheater, Den Haag

'Piepklein van stuk maar groots op het podium, met een lichaam dat gewikkeld in haar jurk door een regen van bloesem lijkt te worden overspoeld.' Zo omschreef de New York Times deze nieuwe ontdekking van de hedendaagse flamencodans. In haar eerste grote voorstelling Rosa, Metal y Ceniza, verweeft ze moderne en klassieke dans en flamenco tot een wonderschoon, harmonieus geheel. De danseres betreedt op flamenco-hakken of gewoon blootsvoets de gebieden tussen de genres met een enorme expressie en ritmiek. Olga Pericet maakt deel uit van een nieuwe lichting dansers/choreografen die op zoek zijn naar een eigentijdse flamencotaal. Als geen andere jonge danseres weet ze met haar 'bata de cola' te spreken. De lange sleep die lange tijd 'uit' was in de flamencodans maakt haar rentree mede dankzij vernieuwers als Pericet, die daarmee een fenomenale dramatische uitdrukkingskracht aan de traditie verleent. Met even grote zeggingskracht hanteert Pericet de 'mantón', de sierlijke omslagdoek, die in haar handen afgestoft wordt en een geheel nieuwe flair krijgt. Olga Pericet: een nieuw vrij gedicht in de moderne flamencodans.

Voorprogramma
Expeditie Flamenco

'Although short in stature, she commands the stage, her body wrapped in a dress seemingly awash with flowers.' This is how the New York Times described this revelation of contemporary flamenco dance. In her first major performance 'Rosa, Metal y Ceniza' she weaves modern and classical dance and flamenco into a wondrous, harmonious whole. Dancing in flamenco heels or barefoot, she takes us into areas between genres with magnificent expression and rhythm. Olga Pericet is part of a new generation of dancers and choreographers who are searching for a contemporary flamenco language. She can make her 'bata de cola' speak like no other young dancer. The long train that was out of fashion for many years in flamenco dance is making a comeback thanks to innovators like Pericet, who uses it to give the tradition a phenomenal dramatic expressiveness. Pericet handles the 'mantón', the graceful shawl, with equal fluency and gives it a new lease of life and flair. Olga Pericet: a new free-form poem in modern flamenco dance.

'Piepklein van stuk maar groots op het podium, met een lichaam dat gewikkeld in haar jurk door een regen van bloesem lijkt te worden overspoeld.' The New York Times

OLGA PERICET & COMPAÑÍA DE UNA PIEZA

HEDENDAAGSE FLAMENCODANS

Olga Pericet dans **Miguel Lavi** zang **Antonia Jiménez** gitaar **José Ángel Carmona** bandolera, zang **Juan Amaya 'Pelón'** palmas, dans

vr 25 jan 2013, 20.30 uur | Oosterpoort, Groningen

In Olga Pericet huizen vele danseressen. Speciaal voor de Flamenco Biënnale Intermezzo serie, maakte zij het dansrecital 'De una Pieza' dat in april 2012 in première ging in Nederland. De voorstelling is een wonderschone mix van Spaanse klassieke dans en flamenco. Een mozaïek van zeven stukken – piezas – uit haar carrière, waarin haar veelzijdige talent zich als een sierlijke waaier vol subtiliteiten ontvouwt.

Olga Pericet hides many dancers inside her. Especially for the Flamenco Biennial Intermezzo series she created the dance recital 'De una Pieza', which premiered in the Netherlands in April 2012. This show is a beautiful mix of Spanish classical dance and flamenco. A mosaic of seven pieces – piezas – from her career in which her versatile talent unfolds like an elegant fan, full of subtlety.

DIEGO CARRASCO FAMILY BAND
¡FLAMENCO ROCKS! CD-PRESENTATIE

CARTE BLANCHE DIEGO CARRASCO | HOMMAGE AAN MORAÍTO CHICO

Vooraf: 'El Cante Bueno Duele' | Goede Zang doet Pijn. Documentaire over Moraíto Chico, door Martijn van Beenen & Ernestina van de Noort

Diego Carrasco gitaar, zang, composities Curro Carrasco gitaar Ignacio Cintado bas Ane Carrasco, Luis Carrasco percussie Maloko, Joselete coros

vr 25 jan 2013, 20.30 uur | RASA, Utrecht
za 26 jan 2013, 20.30 uur | Bimhuis, Amsterdam

Singer-songwriter, improvisator, componist, Diego Carrasco is de stamgast van het festival. En dat is niet voor niets! Ritmeduivel Carrasco (1954) is de absolute meester van het compás (ritme) uit zijn geboortestad Jerez de la Frontera. Zijn experimenten, zijn ondefinieerbare stijl en zijn originele teksten, hebben hem tot boegbeeld gemaakt van de nieuwe flamenco. Voor vele jonge flamencoartiesten is hij een goeroe. Zoals Israel Galván een metamorfose in de flamencodans bewerkstelligt, doet flamencojongleur Carrasco dat in de muziek. Onder zijn hoede ontwikkelt zich een nieuwe generatie musici die met de traditie in hun genen de flamenco naar de jazz, rock en pop brengt.

Ditmaal is er reden voor groot feest. Acht jaar na zijn laatste album 'Mi ADN Flamenco' (Mijn Flamenco-DNA) is er een nieuwe cd: 'Hippytano', die de maestro met zijn Family Band komt presenteren. Op dit nieuwe album natuurlijk een eerbetoon aan 'Morao del Alma'. Zijn grote vriend, broer, de gitarist Manuel Moreno Junquera (1956-2011), alias Morao, Moraíto Chico. Een klaagzang 'por bulería', vol sentiment en ritme: '*Que solito me has dejao, Morao*'.

Voorafgaand aan het concert, de director's cut (52 minuten) van de documentaire 'El Cante Bueno Duele' (2010) die Martijn van Beenen en Ernestina van de Noort voor de NTR maakten over Moraíto Chico.

Singer-songwriter, improviser and composer Diego Carrasco is a regular at the festival. And for good reason: rhythm devil Carrasco (1954) is the absolute master of the compás (rhythms) of his native Jerez de la Frontera. His experiments, his elusive style and his original lyrics have made him a figurehead of the new flamenco, and he is like a guru to many young flamenco artists. Like Israel Galván has transformed flamenco dance, flamenco magician Carrasco is doing the same to music. Under his leadership a whole new generation of musicians is developing who, with tradition in their genes, bring flamenco to jazz, rock and pop. Critic Mingus B. Formentor wrote about Carrasco: 'He plays with music like a wise child: spontaneous and free, without losing track of the essence. He really has the gift of the gab.'

There is a good reason for a big party. Eight years after his last album 'Mi ADN Flamenco' (My Flamenco DNA) he has released a new CD: 'Hippytano', which the maestro will present with his Family Band. Of course, he pays tribute to 'Morao del Alma', his great friend and brother, guitarist Manuel Moreno Junquera (1956-2011), aka Morao, Moraíto Chico. An elegy 'por bulería', full of emotion and rhythm: 'Que solito me has dejao, Morao.'

Before the concert, there will be a screening of the director's cut (52 minutes) of the documentary 'El Cante Bueno Duele' (2010), which Martijn van Beenen and Ernestina van de Noort made for NTR TV about Moraíto Chico.

'DIEGO CARRASCO SPEELT MET DE MUZIEK ALS EEN WIJS KIND: SPONTAAN EN VRIJ ZONDER DE ESSENTIE UIT HET OOG TE VERLIEZEN. HIJ IS EEN GENIALE PRAATJESMAKER.'

MINGUS B. FORMENTOR

CARRASCO

ERIC VAARZON MOREL, GIJS SCHOLTEN VAN ASCHAT & ERIC VLOEIMANS | DUENDE

FLAMENCOPOËZIE VOORSTELLING DOOR NEDERLANDSE STERVERTOLKERS

Eric Vaarzon Morel gitaar **Eric Vloeimans** trompet **Gijs Scholten van Aschat** stem

zo 20 jan 2013, 14.00 uur | LantarenVenster, Rotterdam
zo 27 jan 2013, 17.00 uur | Bimhuis, Amsterdam

Duende is volgens Federico García Lorca (1898-1936) een vorm van Dionysische bezieling waar elke scheppende kunstenaar mee strijdt. “Je moet haar zoeken in de achterste vertrekken van het bloed”, aldus Lorca. “Ze verwerpt alle zoete aangeleerde geometrie, breekt door alle stijlen heen en drinkt uit de menselijke pijn die geen troost kent.” Duende is van alle kunsten, maar zo meent de dichter: “Ze manifesteert zich het best in de muziek, dans en voorgedragen poëzie omdat deze het meest direct op het gemoed en de zintuigen inwerkt.” Drie Hollanders begeven zich naar het zuiden, op zoek naar een andere cultuur. Twee musiceren op gitaar en trompet, de ander leest. Ze omarmen de taal en de muziek van het zuiden. Ze komen in Spanje, Portugal, Brazilië, ze ontmoeten Lorca, Alberti, Pessoa, Drummond de Andrade, flamenco, jazz en meer dan ze op één avond kunnen vertellen. In de Hollandse winter brengen zij schroeiende zon, Latijnse liefde en een lome siësta. Eric Vaarzon Morel, Eric Vloeimans en Gijs Scholten van Aschat duelleren met elkaar, met hun sterkste wapens. Eric & Eric met hun muziek, Gijs met zijn taal. Woorden worden ritme, muziek wordt taal, grenzen vervagen. ‘Geef mij nog wat wijn want het leven is niets.’

According to Federico García Lorca (1898-1936), duende is a kind of Dionysian inspiration that every creative artist struggles with. ‘Duende has to be roused from the furthest habitations of the blood,’ he wrote. ‘It rejects all the sweet geometry we understand, it shatters all styles and drinks from the human pain that knows no consolation.’ Duende manifests itself in all art forms, but ‘where it naturally creates most space is in music, dance and spoken poetry, because these arouse the heart and the senses most directly.’
Three Dutchmen go south in search of a different culture. Two are musicians, playing the guitar and the trumpet, the third reads. They embrace the language and music of the south. They go to Spain, Portugal, Brazil, and meet Lorca, Alberti, Pessoa, Drummond de Andrade, flamenco, jazz and more than they can tell on one night.
In the Dutch winter they provide the scorching sun, Latin love and a languid siesta. Eric Vaarzon Morel, Eric Vloeimans and Gijs Scholten van Aschat do battle with each other, using their strongest weapons: Eric & Eric with music, Gijs with words. Words become rhythm, music becomes language, blurring boundaries. ‘Give me some more wine, because life is nothing.’

GALA VAN DE NEDERFLAMENCO DE CRÈME DE LA CRÈME VAN DE NEDERLANDSE FLAMENCO

CD-PRESENTATIE ‘AURORA’ EDSART UDO DE HAES

Edsart Udo de Haes gitaar **Arturo Ramón** gitaar **Erminia Fernández Córdoba** zang **Mario García Blanco** zang & dans **Udo Demandt** percussie **Franklin Heilijgers** bas **Remko de Landmeter** dwarsfluit & bansuri **Mascha Meijman** dans

za 26 jan, 20.30 uur | RASA, Utrecht

De flamenco in Nederland bruist. Een keur aan Nederlandse artiesten treedt exclusief aan in RASA op dit Nederflamencogala. Gitarist Edsart Udo de Haes (1981) is een van ´s lands meest talentvolle gitaristen. Hij liet zich voor zijn debuutalbum inspireren door de ongrijpbare schoonheid van het poollicht ‘Aurora’. Zoals de dansende kleurenbundels samenkomen in het poollicht, zo komen de verschillende stijlen van traditionele flamenco, verhalende muziek, klassieke en lichte muziek samen op deze cd die hij met zijn band komt presenteren.

There is a flourishing flamenco culture in the Netherlands. A choice of Dutch artists will appear in RASA exclusively for this Dutch Flamenco Gala. Edsart Udo de Haes (1981) is one of the country’s most talented guitarists. For his debut album, he was inspired by the elusive beauty of the Northern Lights. As the dancing lines of colour converge in the arctic light, so the different styles of flamenco, narrative music, classical music and jazz come together on this CD, which he will present with his band.

FLAMEN > GO!

Nee, het is geen roze vogel! Maar een sprankelend podium voor de amateurkunst. De Flamenco Biënnale geeft (flamenco-) amateurs in dit festivalonderdeel de mogelijkheid om hun kunsten te ontwikkelen naast en met nationale en internationale professionals. Het Flamen > Go! programma trekt vrolijk en verrassend een eigen spoor door het hoofdprogramma. Naast concerten en performances in de foyers van de grote theaters voorafgaande aan de voorstellingen van de internationale sterren, is er een gevarieerd workshop- en masterclassprogramma in dans, zang, gitaar en ritme. Deze editie leidt danseres Olga Pericet een choreografie workshop voor (semi)professionals en komt de Sevillaanse choreograaf Juan Carlos Lérida voor het eerst naar Nederland voor een 'Flamenco Improlab' voor gevorderden flamenco- én moderne dans. Componist en gitarist Florian Maier zorgt voor bijzondere improvisaties ter begeleiding.

De Flamen>Go! workshop resultaten en worden gepresenteerd op de feestelijke slotavond van de Flamenco Biënnale op 3 februari om 17.00 uur in het theater van Dansmakers Amsterdam. Na afloop een spetterende afterparty en jamsessions voor iedereen met het 'virtuozenensemble' de Hungry Gods o.l.v. Florian Maier.

Het Flamen>Go! programma wordt mede mogelijk gemaakt door het Fonds voor Cultuurparticipatie

No, it's not a pink bird! It's a sparkling stage for amateur art. In this segment of the festival, the Flamenco Biennial will give (flamenco) amateurs an opportunity to develop their art side by side with national and international professionals. Cheerfully and full of surprises, the Flamen>Go! programme cuts its own path through the main festival programme. Next to concerts and performances in the lobbies of the theatres before the international stars go on stage, there will be a varied workshop and masterclass programme in dance, singing, guitar and rhythm. This year, dancer Olga Pericet will lead a choreography workshop for (semi-) professionals and Sevillian choreographer Juan Carlos Lérida will come to the Netherlands for the first time with a 'Flamenco Improlab' for advanced flamenco and modern dancers. Composer and guitarist Florian Maier will accompany this workshop with extraordinary improvisations.

The results of the Flamen>Go! workshops will be presented on the spectacular final night of the Flamenco Biennial on 3 February in the theatre of Dansmakers Amsterdam. The night will conclude with a great afterparty and jam sessions for everyone with the 'virtuoso ensemble' The Hungry Gods led by Florian Maier.

The Flamen>Go! programme is supported by the Cultural Participation Fund Netherlands

FLAMEN > GO!

CARMEN | FRANK GROOTHOF M.M.V. SYRÈNE SAXOFOONKWARTET

FAMILIEVOORSTELLING GEBASEERD OP DE BEROEMDE OPERA VAN GEORGE BIZET | 'VOOR KINDEREN VAN 7 TOT 77 JAAR' DUUR: 1 UUR

Frank Groothof spel en zang Harrie Geelen tekst George Bizet muziek Carmen Adri van Velsen arrangementen Syrène Saxofoonkwartet, Flamenco-ensemble 'Flamenco con mil Amores'

zo 3 feb 2013, 15.00 uur | OBA, Theater van 't Woord, Amsterdam

Elk kind dat ooit Sesamstraat heeft gekeken kent Frank Groothof, een van de beste acteurs en makers van het Nederlandse kindertheater. Als geen ander weet hij bijvoorbeeld 'volwassen' opera's te vertalen voor een kinderpubliek: Fidelio, Don Giovanni, Die Zauberflöte. Bijgestaan door tekstschrijver Harrie Geelen nam hij in 1994 Bizets fameuze opera onder handen, over de verleidelijke sigaretten- én ruziemaakster Carmen. Deze heetgebakerde vrouw stort haar jaloerse minnaar José in het ongeluk, windt stierenvechter Escamillo om haar vinger en lapt alle wetten aan haar laars. Maar uiteindelijk ontkomt ook zij niet aan het noodlot. In de voorstelling Carmen vertelt, zingt en danst Frank het verhaal van Carmen en José. Samen met het Syrène Saxofoonkwartet, dat de wereldberoemde melodieën van Bizet ten gehore brengt, en de schitterende tekeningen van Thé Tjong-King, komt het verhaal van hun wanhopige liefde tot leven. Je mag in je mooiste flamencokleding komen.

Met medewerking van Helden & Boeven Kinderboeken
Dit programma is een samenwerking van het Tropentheater en de Flamenco Biënnale.

Every kid that's ever watched Sesame Street on Dutch TV knows Frank Groothof, one of the best actors and creative minds in Dutch children's theatre. His adaptations of 'grown-up' operas for children, like Fidelio, Don Giovanni and the Magic Flute, are legendary. In 1994 with lyricist Harrie Geelen he adapted Bizet's famous opera about the seductive but quarrelsome cigarette factory girl Carmen. This quick-tempered woman destroys her jealous lover José, wraps matador Escamillo around her finger and breaks every rule in the book. But eventually, she cannot escape her fate.
In this performance, Frank sings and dances the story of Carmen and José. The Syrène Saxophone Quartet that plays Bizet's world famous melodies and Thé Tjong-King's brilliant drawings truly bring the story of their doomed love to life.

FLAMEN > GO!

LOS ZAPATITOS COLORAOS | DE RODE SCHOENTJES FLAMENCHICA MUNDI

EEN SPROOKJESVOORSTELLING MET FLAMENCODANS VOOR KINDEREN VANAF 5 JAAR OUD

Teresa Jaldón concept en choreografie Yorgos Valiris, Philip Adie gitaar Marga Perez, Juan Peñas zang Sahand Sahebdivani verteller Sandra Esteve, Alisa Bloemendaal, Manuel Benavente, George de la Croix palmas, dans en jaleos

zo 20 jan 2013, 15.00 uur | Rotterdamse Schouwburg
za 26 jan 2013, 15.00 uur | RASA, Utrecht

Teresa Jaldón maakte met haar gezelschap Flamenchica Mundi een vrolijke flamencovoorstelling over een rondtrekkende zigeunerfamilie in Andalusië en hun ondeugende dochtertje Carmencita, die altijd in dromenland leeft. Op een dag raakt ze onderweg haar familie kwijt en moe van het zoeken valt ze in slaap. Ze droomt van een dansende schaduwfiguur die haar een paar heel speciale schoentjes geeft. Ze doet haar ogen open en ziet twee prachtige schoentjes naast haar staan. Ze trekt ze aan... Het zijn toverschoentjes. Ze doet een wens... Flamenchica Mundi brengt kinderen op een eenvoudige en aanstekelijke manier in aanraking met alle facetten van de flamenco: zang, dans, gitaar. De voorstelling wordt afgesloten met een kleine workshop.

With her company Flamenchica Mundi Teresa Jaldón has created a joyful flamenco performance about a nomadic gypsy family in Andalusia and Carmencita, their naughty daughter who's got her head in the clouds. One day she loses her family; exhausted, she falls asleep. She dreams of a shadowy dancing figure who gives her a very special pair of shoes. She opens her eyes and sees a beautiful pair of shoes beside her. She puts them on, and… they are magic shoes. She makes a wish. Flamenchica Mundi tries to introduce children in a simple and appealing way to all facets of flamenco: song, dance and guitar. The performance concludes with a brief workshop.

FLAMEN>GO!

LAB 1 | EXPEDITIE FLAMENCO

Carmen Buitenhuis, Hannet Engel & Annemarie van Drecht dans gastspelers: Claudio Spieler percussie María Marín zang Robin Kollau visuals

za 19 jan 2013 | Rotterdamse Schouwburg (Openingsgala)
wo 23 jan 2013 | Muziekgebouw Frits Philips, Eindhoven (voorprogramma Flamenco goes Baroque)
za 26 jan 2013 | Lucent Danstheater, Den Haag (voorprogramma Olga Pericet)
za 2 feb 2013 | Eye Instituut (voorafgaand aan de film The Spanish Dancer)
zo 3 feb 2013 | Dansmakers Amsterdam (Flamen>GO! Eindpresentatie)

Een fris jong flamencotrio van drie danseressen, dat met veel enthousiasme en talent aan de weg timmert. En dat het liefst – met een flinke dosis humor en flamencogevoel op zak – van de geijkte paden afwijkt. Expeditie Flamenco is opgericht in 2010 en leidt sindsdien naar eigen zeggen 'een muzikaal nomadenbestaan met flamenco als thuisbasis'. De Expeditie gaat graag het experiment aan en maakt speciaal voor deze Flamenco Biënnale een show vol effecten, multimedia, elektronische composities, rauwe beats, voetenwerk en nostalgische klanken. 'Lab 1', heet hun nieuwste project dat als trailer in première zal gaan in de foyers van de diverse biënnale theaters en uiteindelijk zal uitgroeien tot een avondvullende voorstelling.

A young and fresh flamenco trio of three dedicated and talented female dancers whose fame is rising and who are happy to leave the beaten track - with a healthy dose of humour and a great flamenco feel. Expeditie Flamenco, founded in 2010, are 'musical nomads grounded in flamenco'. Expeditie is fond of experiments: at this Flamenco Biennial it will play a show full of special effects, multimedia, electronic compositions, raw beats, footwork and nostalgic sounds. Their newest project, 'Lab 1', will premiere as a trailer in the lobbies of various theatres at the Biennial, and ultimately grow into a full evening's performance.

FLAMEN>GO!

BLACK STAR SUITE | FLAMENCO DANSSCHOOL BRITA FALK & THE HUNGRY GODS

FEESTELIJKE SLOTPRESENTATIE WORKSHOPS MET AANSLUITEND FEEST O.A. MET THE HUNGRY GODS.

Brita Falk dans The Hungry Gods: Claudia Copier zang Ulija Hartig viool Arturo Ramón flamencogitaar Florian Magnus Maier elektrische gitaar Aristoteles Potamianos contrabas Greg Smith drums

zo 3 feb 2013, 17.00 uur | Dansmakers Amsterdam

Flamencodocente Brita Falk hoorde tijdens de Flamenco Biënnale in 2011 de 'Black Star Suite' van de Nederlands-Duitse componist Florian Maier, die onder leiding van Ed Spanjaard bij het Nieuw Ensemble onder ovationeel applaus in première ging. Falk, die dans studeerde aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, raakte zo door dit hedendaagse flamencowerk geïnspireerd dat ze de componist om de muziek vroeg en hierop een spannende choreografie maakte voor haar leerlingen en drie professionals, waaronder zij zelf. Brita: "Maiers Black Star Suite is zo meeslepend dat het haast onmogelijk is om hier niet op te dansen. Hij smeedt klassiek, flamenco en heavy-metal samen tot een prachtig geheel. Het stuk is uitermate geschikt om ook in de (flamenco) dans nieuwe paden te betreden." De Flamenco Biënnale nodigde Maier uit om een versie te maken van zijn compositie voor zijn band The Hungry Gods, die live zal worden uitgevoerd door de leerlingen van Brita Falks flamencoschool.

At the Flamenco Biennial 2011, flamenco dance teacher Brita Falk heard the first performance of the 'Black Star Suite' composed by Dutch-German composer Florian Maier, performed by the Nieuw Ensemble conducted by Ed Spanjaard. Falk, who studied dance at the Amsterdam School of the Arts, was so inspired by this contemporary flamenco piece that she asked the composer to give her the score, and created a thrilling choreography for her pupils and three professionals, herself among them. Brita: 'Maier's Black Star Suite is so compelling that it is almost impossible not to dance to it. Maier blends classical music, flamenco and heavy metal together into a wonderful new whole. The piece is perfect for exploring new directions in (flamenco) dance.' The Flamenco Biennial has asked Maier to make an arrangement of his composition for his band The Hungry Gods, which will be performed live by the students of Brita Falk's flamenco school.

Young conductor Ivo Meinen challenges amateur wind orchestra Timber to explore new repertoire. He has arranged classical Spanish compositions for the ensemble that are clearly influenced by flamenco, like the second Spanish dance from Manuel de Falla's short opera 'La Vida Breve' (Life is short). The enterprising amateur musicians also attack Isaac Albéniz's Sevilla, for which they invited talented Dutch guitarist Edsart Udo de Haes. Under Ivo Meinen's inspirational leadership, Timber performs in a special interaction with our main programme 'Historias del Viento', 'Stories of the Wind' by the Nederlands Blazersensemble & Carmen Linares.

BLAZERSENSEMBLE TIMBER O.L.V. IVO MEINEN

zo 27 jan 2013 | Foyer Dr Anton Philipszaal, Den Haag
wo 30 & do 31 jan 2013 | Foyer Muziekgebouw aan 't IJ

Mirjam Haak, Cilian Terwindt fluit Arnoud Boerwinkel, Marten Hoekstra hobo, althobo Matthijs Vleugel, Hester Mol klarinet Maartje Brink, Yvonne Lemmens hoorn Wendela Tenner, Frank Linnert fagot Karoline Thio contrabas Ivo Meinen dirigent Wilma Meijer repetitor

De jonge dirigent Ivo Meinen daagt het amateurblazersgezelschap Timber uit om de grenzen te verleggen in hun repertoire. Hij bewerkte voor het ensemble klassieke Spaanse composities waarin de invloed van flamenco te horen is, zoals in de tweede Spaanse dans in de korte opera 'La Vida Breve' [Het korte leven] van Manuel de Falla. Met evenveel verve gaan de ondernemende amateurblazers aan de slag met Isaac Albéniz's Sevilla, waarvoor de talentvolle Nederlandse gitarist Edsart Udo de Haes wordt uitgenodigd. Timber treedt onder de bezielende leiding van Ivo Meinen aan in een bijzondere interactie met ons hoofdprogramma 'Historias del Viento', 'Verhalen van de Wind' van het Nederlands Blazersensemble & Carmen Linares.

masterclasses & workshops

FLAMEN > GO!

Baile | Dans | Dance

ISABEL BAYÓN

Op haar vijfde begon Isabel Bayón (Sevilla, 1969) haar dansopleiding bij de koningin van de Sevillaanse flamencoschool Matilde Coral. Nadat ze afstudeerde aan het Conservatorio van Córdoba en Sevilla danste ze bij beroemde gezelschappen als die van Manolo Marín, Milagros Menjíbar en Mario Maya. In 2001 richtte zij haar eigen Compañía Flamenca op, waarmee zij sindsdien over de hele wereld te zien is. Isabel doceert flamenco op het Conservatorio Superior de Danza in Madrid. Tijdens de biënnale is ze te bewonderen in een verrassende nieuwe gedaante in de voorstelling 'Lo Real' van Israel Galván op 22 januari in de Stadsschouwburg van Amsterdam.

WORKSHOPS

NIVEAU básico (>2 jaar ervaring)
DATUM / TIJD 25 januari 18.30 – 20.00, 26 en 27 januari 12.00 – 14.00
PALO bulerías
PRIJS € 130
LOCATIE Codarts/WMDC, Rotterdam (Pieter de Hoochweg 125, Rotterdam)

NIVEAU midden (>5 jaar ervaring)
DATUM / TIJD 25 januari 20.15 – 21.45, 26 en 27 januari 14.30 – 16.30
PALO tangos de Triana
PRIJS € 130
LOCATIE Codarts/WMDC, Rotterdam (Pieter de Hoochweg 125, Rotterdam)

OPENBARE MASTERCLASS

Isabel Bayón geeft een openbare masterclass voor drie geselecteerde professionals/vergevorderde dansers. De masterclass is toegankelijk voor publiek.Een uniek inkijkje in de geheimen van de flamencokunst.

DATUM / TIJD 24 januari 20.00
LOCATIE Conservatorium Amsterdam, Blue Note-zaal
PRIJS publiek € 7,50
TICKETS kaartverkoop ter plekke. Om te reserveren stuurt u een e-mail naar workshop@flamencobiennale.nl.

PATRICIA GUERRERO

Patricia Guerrero (1990) was al op zeer jonge leeftijd een 'rising star'. Ze begon haar dansopleiding in Granada bij haar moeder, MariCarmen Guerrero, en La Presy en nam later lessen bij Manolete, Juana Amaya en Eva 'La Yerbabuena'. In 2007 won zij de prestigieuze "Premio el Desplante" van het Festival de la Unión, waarna haar danscarrière een vlucht nam. Haar dans brengt een ode aan de traditionele stijl van Granada, waaraan zij een persoonlijke pittige touch toevoegt door haar techniek, haar elegantie en haar pellizcos. Patricia Guerrero is te zien in de voorstelling 'Flamenco Goes Baroque' op 23 januari in de Frits Philipszaal in Eindhoven en op 25 januari in het Muziekgebouw aan't IJ in Amsterdam.

WORKSHOPS

NIVEAU middengevorderd
DATUM / TIJD 21 januari 18.00 – 20.00
22 januari 16.30 – 18.00
(aangepaste tijd i.v.m. voorstelling 'Lo Real' van Israel Galván)
24 jan 18.45 – 20.45
PALO Jaleo
PRIJS € 130
LOCATIE De Dansmakers (Gedempt Hamerkanaal 203-205, Amsterdam)

NIVEAU gevorderd
DATUM / TIJD 21 jan 20.15 – 22.15
22 jan 18.00 – 19.30
(aangepaste tijd i.v.m. voorstelling 'Lo Real' van Israel Galván)
24 jan 21.00 – 23.00
PALO Seguiriyas
PRIJS € 130
LOCATIE De Dansmakers (Gedempt Hamerkanaal 203-205, Amsterdam)

INSCHRIJVEN

Wilt u zich opgeven voor één of meer workshops, stuur dan een e-mail naar workshop@flamencobiennale.nl, met daarin vermeld uw volledige naam- en adresgegevens en de workshop van uw keuze. Vergeet niet om het niveau te vermelden als de workshop op meerdere niveaus wordt aangeboden. Bij het volgen van twee verschillende workshops krijgt u 10% korting op de totaalprijs. De inschrijving is pas definitief als het geld is overgemaakt op rekening 4289276 t.n.v. Stichting PerpetuumM te Amsterdam o.v.v. uw naam, de workshop(s) en uw niveau. Gebruik voor betalingen uit het buitenland de volgende codes. IBAN: NL37INGB0004289276, BIC: INGBNL2A.
Let op: de inschrijving en betaling voor de workshop Bulerías por Fiesta gaat niet via de Flamenco Biënnale, maar via Antje Herber: ING 3386852 t.n.v. A. Herber te Culemborg. U kunt zich inschrijven voor deze workshop door een e-mail te sturen naar info@azules.nl. Bij vragen kunt u mailen naar workshop@flamencobiennale.nl (Annemarie van Drecht, coördinator educatief programma). N.B. Data, tijden en prijzen onder voorbehoud van wijzigingen.
In samenwerking met Stichting Terremoto, De Dansmakers, Lloyd Hotel, Codarts/WMDC, SKVR, Stichting 2Flamenco, Janine Keijzer en Rens den Hollander.

OLGA PERICET

Danseres en choreografe Olga Pericet (Córdoba, 1975) werd in haar thuisstad geschoold in danza española en flamenco. Daarna vertrok zij al snel naar Sevilla en Madrid, waar zij onder andere studeerde bij Manolo Marín, Matilde Coral en Milagros Mengíbar. Ze is een veelzijdige flamencodanseres, die graag uitstapjes maakt naar de hedendaagse en klassieke dans. Tijdens het festival is Olga te zien op 25 januari in De Oosterpoort in Groningen en op 26 januari in het Lucent Danstheater in Den Haag. Olga Pericet geeft een bijzondere choreografieworkshop waarin wordt gewerkt aan Guajiras en Tientos, twee stijlen die passen bij het thema van deze Biënnale: 'las idas y vueltas', alle stijlen waarin flamenco zich heeft vermengd met de ritmes uit Zuid-Amerika en indirect via de slaven uit Afrika. Er wordt zowel gewerkt met live muziek als met een stuk van cd. Het thema 'ida y vuelta' (letterlijk 'heen en weer'), dus het ergens naar toegaan en terugkomen - niet alleen letterlijk, maar ook op een persoonlijk niveau - zal worden uitgebeeld. Van de deelnemers wordt veel zelfwerkzaamheid en initiatief verwacht. Op zondag 3 februari vanaf 17.00 vindt er een presentatie plaats voor publiek, gevolgd door een swingend slotfeest. Deze workshop is bedoeld voor deelnemers met een relatief hoog flamenconiveau: minimaal (ver) gevorderd tot (beginnend) professioneel.

CHOREOGRAFIEWORKSHOP

NIVEAU (semi-)professioneel
DATUM / TIJD 29 jan 16.00 – 18.00
30 jan 20.00 – 22.00
31 jan 20.00 – 22.00
1 februari 20.00 – 22.00
2 februari 17.00 – 19.00
PRESENTATIE 3 februari vanaf 17.00 bij De Dansmakers (Hal T1)
PALO Tientos & Guajiras
PRIJS € 225
LOCATIE De Dansmakers (Gedempt Hamerkanaal 203-205, Amsterdam)

OPENBARE MASTERCLASS

Olga Pericet geeft een openbare masterclass voor drie geselecteerde professionals/vergevorderde dansers. De masterclass is toegankelijk voor publiek.Een uniek inkijkje in de geheimen van de flamencokunst.

DATUM / TIJD 27 jan, 13.30 uur
LOCATIE Lucent Danstheater, Den Haag
PRIJS publiek € 7,50
TICKETS kaartverkoop ter plekke. Om te reserveren stuurt u een e-mail naar workshop@flamencobiennale.nl.

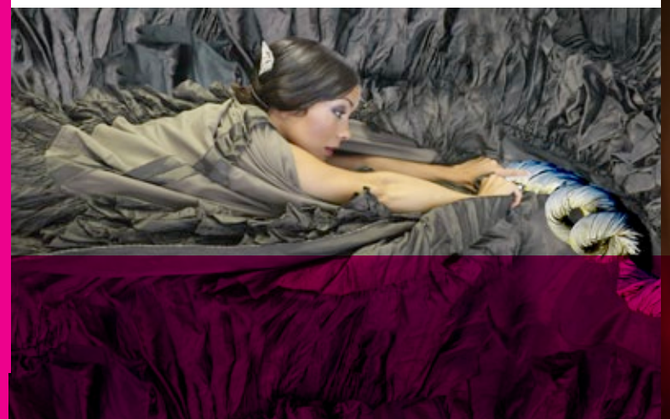

JUAN CARLOS LÉRIDA

FLAMENCO IMPROLAB

'Er is een flamenco die wil zoeken en graven in de eigen en nieuwe ruimtes, die ontstaat vanuit het zichzelf ondervragen, bevragen, bespiegelen en vanuit de noodzaak de bestaande regels te herstructureren. Uit deze ervaringen ontspringen nieuwe vormen en lijnen die de flamenco voortstuwen naar een hedendaagse danstaal'

Juan Carlos Lérida, die voor deze biënnale voor het eerst naar Nederland komt, groeide op in Sevilla waar hij al op zijn derde de eerste flamencolessen kreeg. Naast solodanser is hij ook werkzaam als choreograaf, regisseur, acteur en zanger. In 1997 richtte hij zijn eigen gezelschap op, waarmee hij aan de slag ging om flamenco met andere dansvormen te laten versmelten, zoals expressiedans (Ausdruckstanz) en modern dance. Hij is sinds 2009 artistiek leider van het festival Flamenco Empírico van de Mercat de les Flors. (Barcelona). www.juancarloslerida.com

In zijn workshops staat het zoeken naar een nieuwe danstaal vanuit de flamenco voorop. Tijdens deze IV Flamenco Biënnale geeft hij een driedaagse intensieve workshop improvisatie, waarbij het gaat om de eigen bewegingstaal en expressie te vergroten, middels het thema van deze biënnale: de ida y vuelta bewegingen. De workshop staat open voor (midden-) gevorderde amateurs flamencodans en moderne dans. Deze improvisatielessen krijgen een bijzondere begeleiding van componist en musicus Florian Magnus Maier (elektrische gitaar).

WORKSHOP

NIVEAU gevorderde moderne en flamencodansers
DATUM / TIJD 31 januari 18.00 – 23.00 (incl langere pauze)
1 februari 18.00 – 22.00
2 februari 13.00 – 17.00
Cursuspresentatie: 3 februari vanaf 17.00 bij De Dansmakers (Hal T1)
PALO divers
PRIJS € 250
LOCATIE 31 januari en 1 februari: GlobalDanceLab (Borgerstraat 112, Amsterdam).
2 februari: Dansmakers Amsterdam (Gedempt Hamerkanaal 203-205, Amsterdam)

masterclasses & workshops

TOMASITO

Tomás Moreno Romero (1969), beter bekend als Tomasito, is de verpersoonlijking van het ritme uit zijn geboortestad Jerez de la Frontera, de bulería. De zanger/danser weet als geen ander het plezier van dit feestritme over te brengen op zijn publiek. Met zijn onnavolgbare stijl doorspekt met pop, rock, hiphop en funk invloeden tovert hij een grote grijns op ieders gezicht en zet hij alles en iedereen in beweging. Tijdens deze Flamenco Biënnale is hij de swingende special guest bij het openingsgala met Carmen Linares op 19 jan in de Rotterdamse Schouwburg. Tomasito tovert de foyer van de Rotterdamse Schouwburg om tot een swingende dansvloer.

Altijd al gedacht, ik wil wel eens een pasje wagen?
Grijp nu uw kans!

OPENBARE WORKSHOP

NIVEAU	alle
DATUM / TIJD	20 jan 15.15 – 16.15 (voorafgaand aan de voorstelling 'La Curva' van Israel Galván)
LOCATIE	foyer van de Schouwburg Rotterdam
PRIJS	gratis (reserveren niet mogelijk)

BULERÍAS POR FIESTA

Danseres en zangeres Antje Herber geeft samen met andere ervaren docenten deze unieke workshop waarin je binnen je eigen discipline werkt aan je soniquete een aanstekelijke swing, strak ritme en een mooi geluid. De stap om ook eens alleen in de kring te stappen wordt veel gemakkelijker in deze ontspannen aanpak vol humor en respect voor elkaar. De docenten zijn Antje Herber en Mascha Meijman (dans), Erminia Fernández Córdoba (zang) en Arturo Ramón (gitaar).

WORKSHOP

NIVEAU	deelnemers met basiskennis van flamencoritmes
DATUM / TIJD	26 en 27 jan 11.00 – 17.00 (incl. pauze)
PALO	bulerías por fiesta
PRIJS	€ 100
LOCATIE	RASA, Utrecht (Pauwstraat 13a, Utrecht)
LET OP	de inschrijving en betaling voor deze workshop gaat niet via de Flamenco Biënnale, maar via Antje Herber: info@azules.nl, ING 3386852 t.n.v. A. Herber te Culemborg.

Cante | Zang | Singing

MAYTE MARTÍN

Mayte Martín (Barcelona, 1965) is waarschijnlijk de meest invloedrijke flamencozangeres van haar generatie. De beroemde flamencocriticus Ángel Álvarez Caballero schreef over haar: "De beste flamencostem van haar generatie, ongetwijfeld de meest complete 'cantaora'. Ze zingt alles, en ze zingt alles goed." Martín richt zich naast de flamenco ook op de boleros uit Zuid-Amerika, op haar cd's 'Free Boleros' en 'Tiempo de Amar'. Martín is een veelzijdige zangeres met een uiterst persoonlijke benadering van de diepe flamencozang. Voor deze biënnale komt ze voor het eerst naar Nederland. Een unieke kans om te zingen dicht bij een van de allergrootste vertolkers van dit moment. Ze is samen met Belén Maya te zien op 1 februari in het Muziekgebouw aan't IJ.

In deze workshop worden behandeld: de basisconcepten van de flamencomuziek en -terminologie, stemtechnieken, middelen van expressie en nuancering en melodische en ritmische precisie. Martín zal de workshop zelf op gitaar begeleiden.

WORKSHOPS

NIVEAU	beginners (met enige zangervaring en basiskennis van flamenco)
DATUM / TIJD	2 en 3 februari, 12.00 – 14.00
PALO	Vidalitá
PRIJS	€ 100
LOCATIE	Lloyd Hotel (Oostelijke Handelskade 34, Amsterdam)

NIVEAU	midden gevorderd tot gevorderd
DATUM / TIJD	2 en 3 februari, 14.30 – 16.30
PALO	Soleá
PRIJS	€ 100
LOCATIE	Lloyd Hotel (Oostelijke Handelskade 34, Amsterdam)

ARCÁNGEL & MIGUEL ÁNGEL CORTÉS

Een bijzondere masterclass waarin gitarist Miguel Ángel Cortés en zanger Arcángel de ins en outs van het begeleiden van het cante jondo zullen toelichten en demonstreren.

ARCÁNGEL Topstem uit de nieuwe lichting zangers die internationaal grote erkenning krijgt vanwege zijn creatieve vertolking van het klassieke jondo repertoire in flamenco- en klassieke kringen. De jonge zanger uit Huelva (1977) treedt graag buiten de flamencopaden en zoekt uitdagingen door in nieuwe klankwerelden te duiken. Hij werkte o.a. samen met het Orchestre Tetuán uit Marokko en gaf hij zijn stem aan verscheidene hedendaagse composities van de Spaanse componist Mauricio Sotelo, zoals op de vorige biënnale in 2011. Arcángel wordt wel de nieuwe Enrique Morente genoemd, de eigengereide vernieuwer van de flamencozang en zijn grote voorbeeld.

MIGUEL ANGEL CORTÉS Weet in onverbrekelijk verbond met zanger Arcángel de traditionele flamencogitaar totaal nieuw te laten klinken. Hij onderscheidt zich door een sublieme techniek die in grote vrijheid inzet. Zijn eigen 'klassieke' creaties op gitaar en zijn rijke improvisaties waarin elke stilte spreekt, getuigen van een extreme muzikaliteit en fijngevoeligheid. Zijn carrière begonnen bij Carmen Linares, maakte hij furore als begeleider van grote vocalisten als Estrella Morente, Esperanza Fernández, Miguel Poveda en Arcángel. Cortés vestigde daarnaast zijn naam als solo-gitarist en componist.

MASTERCLASS ZANGBEGELEIDING

NIVEAU	gevorderde gitaristen
DATUM / TIJD	22 en 24 jan 11.00 – 12.30 en 13.30 – 15.00 (één geheel)
PRIJS	€ 140
PRIJS	voor toehoorders (alléén mogelijk op 24 jan 13.30 – 15.00) € 7,50
TICKETS	kaartverkoop ter plekke. Om te reserveren stuurt u een e-mail naar workshop@flamencobiennale.nl.
LOCATIE	Codarts/WMDC, Rotterdam (Pieter de Hoochweg 125, Rotterdam)

NB Er zijn voor deelnemers van buiten het conservatorium slechts enkele plekken beschikbaar. Om voor deze unieke workshop in aanmerking te komen stuur je een mail naar workshop@flamencobiennale.nl.

Percussie

ANTONIO CORONEL

Antonio Coronel (Huelva, 1964) studeerde piano en percussie aan de conservatoria van Sevilla en Cádiz. Na zijn studie speelde hij een veelvoud aan genres, van rock tot klassiek en een beetje flamenco. Aan deze laatste stijl verpachtte hij uiteindelijk z'n hart en inmiddels begeleidt hij de grootste artiesten van nu op cajón, percussie en drums Estrella Morente, Miguel Poveda, El Pele, Dorantes en Diego Amador. Op deze biënnale is hij te horen in het project 'Historias del Viento' met Carmen Linares en het Nederlands Blazersensemble.

WORKSHOPS

NIVEAU	midden (>3 jaar ervaring)
DATUM / TIJD	21, 22 en 23 jan 18.00 – 20.00
PRIJS	€ 150
LOCATIE	Conservatorium Amsterdam (21 en 22 jan in de Blue Note-zaal, 23 jan in lokaal 5.35)

WORKSHOPS ANTONIO CORONEL VERVOLG

NIVEAU	gevorderd (>6 jaar ervaring)
DATUM / TIJD	21, 22 en 23 jan 20.15 – 22.15
PRIJS	€ 150
LOCATIE	Conservatorium Amsterdam (21 en 22 jan in de Blue Note-zaal, 23 jan in lokaal 5.35)

Gitaar

MIGUEL ÁNGEL CORTÉS

Miguel Ángel Cortés 1972) is al op achtjarige leeftijd een jonge ster in de Zambra del Sacromonte in zijn geboortestad Granada. Cortés staat bekend als groots zang- en dansbegeleider, waarvoor hij in 2011 werd bekroond met de Premio Flamenco Hoy. Als sologitarist maakte hij het album Patriarca en Bordón de Trapo. Hij onderscheidt zich door een sublieme techniek die in grote vrijheid inzet. Zijn eigen 'klassieke' creaties op gitaar en zijn rijke improvisaties waarin elke stilte spreekt, getuigen van een extreme muzikaliteit en fijngevoeligheid. Tijdens deze Flamenco Biënnale is hij te zien in het project 'Flamenco Goes Baroque' met Arcángel en la Accademia del Piacere, op 23 januari in Eindhoven en op 25 januari in Amsterdam.

WORKSHOP

NIVEAU	gevorderd
DATUM / TIJD	24 jan 19.00 – 21.00 en 26 jan 11.00 – 13.00
PRIJS	€ 100
LOCATIE	Lloyd Hotel (Oostelijke Handelskade 34, Amsterdam)

De gitaarworkshops worden mede mogelijk gemaakt door La Guitarra Buena

SALVADOR GUTIÉRREZ

Salvador Gutiérrez (Sevilla, 1970) pakte als zevenjarige de gitaar op en leerde zichzelf spelen. Al snel maakte hij naam op peñas en festivals, waar hij het podium deelde met grote namen. Gutiérrez is een groot zang- en dansbegeleider; zo treedt hij regelmatig op met dansers als Eva 'La Yerbabuena', Andrés Marín en María Pagés en werkt hij samen met zangers Rosario La Tremendita, Marina Heredia, Arcángel. Tijdens deze Flamenco Biënnale is hij te zien op het openingsgala met Carmen Linares op 19 jan en in het project 'Historias de Viento' met het Nederlands Blazersensemble.

WORKSHOP

NIVEAU	midden tot gevorderd
DATUM / TIJD	21, 22 en 23 jan 19.30 – 21.30
PRIJS	€ 150
LOCATIE	Lloyd Hotel (Oostelijke Handelskade 34, Amsterdam)

lezingen & films

lezingen

A TASTE OF SHERRY – JEREZ
FLAMENCO & JEREZ – SHERRY EXPERIENCE

vr 25 jan 2013 Volkskrant lezing | Bamzaal Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam
za 26 jan 2013 16.00 uur | Bimhuis, Amsterdam

Luisterlezing met sherry proeverij
Door: José María Castaño & Bodegas González Byass
(spreektaal Spaans, Nederlandse tolk)

In het Zuid-Spaanse Jerez de la Frontera zijn flamenco en sherry onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het stadje is één van de grote kweekvijvers van flamenco en is de geboortegrond voor belangrijke (zigeuner) zang-en gitaardynastieën. In deze lezing proeft u op de meest letterlijke manier de smaak van Jerez –Xérez –Sherry. En luistert en kijkt u u onder het genot van een exquise sherry selectie naar de mooiste flamenco uit de sherrystad. Flamencoloog en auteur José M. Castaño, laat horen, zien en proeven dat in Jerez de la Frontera wijn gezang wordt. En dat bij elke palo (flamencostijl) een bepaalde sherry hoort. De droge fino bij de vrolijke bulería, de wat zwaardere en zoetere oloroso bij de soleá, de moeder van alle gezangen. Nippend aan een edel glaasje kunt u zich onderdompelen in de edele gezangen van Jerez. Een zintuigelijke ervaring aangeboden door GONZÁLEZ BYASS, een van de oudste sherry wijnhuizen.

TIO PEPE | González Byass Familia de Vino | Los Caminos del Cante

Musical lecture with sherry tasting
By: José María Castaño, & Bodegas González Byass
(In Spanish, with Dutch translation)

In Jerez de la Frontera in southern Spain, flamenco and sherry are inextricably linked. The city is one of the greatest breeding grounds of flamenco and the home soil of all the main (gypsy) singing and guitar dynasties. In this lecture you will literally get a taste of Jerez - Xérez - Sherry. Enjoy an exquisite glass of sherry, listening to the best flamenco from Sherry City. Flamenco expert and author José M. Castaño lets you hear, see and taste that in Jerez de la Frontera wine turns into song. And that every palo (flamenco style) has its own particular sherry. A dry fino to a cheerful bulería, a heavier and sweeter oloroso to the soleá, the mother of all songs. Sipping from a noble wine, you are submerged in the graceful songs of Jerez. A sensory experience sponsored by GONZÁLEZ BYASS, one of the oldest sherry houses.

¿WHY DOES FLAMENCO GO BAROQUE?

Inleiding Flamenco goes Baroque door Faustino Núñez
(spreektaal Engels)

wo 23 jan 2013 | Muziekgebouw Frits Philips, Eindhoven
vr 25 jan 2013 | Bamzaal Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam

De flamenco en de romantische muziek uit Andalusië vinden een gemeenschappelijke oorsprong in de barok. De zarabanda, de chaconne, folias, jácaras, fandangos en passacaglia vormden de eerste fundamenten waarop de flamenco als genre later werd gebouwd. Over de rol van de ontdekking van Zuid-Amerika hierin en de impact die deze had op de Europese muziek, zal musicoloog en flamencoloog Faustíno Núñez in deze inleiding spreken.

Flamenco and Andalusian romantic music have a common origin in baroque music. The zarabanda, chaconne, folias, jácaras, fandangos and passacaglia were the first foundations on which flamenco was later built as a genre. In this introduction, musicologist and flamenco expert Faustíno Núñez will talk about the role of the discovery of South America in this and its impact on European music.

OPENBAAR HOORCOLLEGE 'IDAS Y VUELTAS' CODARTS ROTTERDAM

Faustino Núñez

vr 25 jan 2013, 11.00 uur | Codarts/WMDC, Rotterdam

Flamencoloog en musicoloog Faustino Núñez voelt zich als een vis in het water tussen zijn thuishaven Cádiz in Andalucía en de havens overzee: Havana, Buenos Aires, Veracruz… Hij belicht in dit exclusieve hoorcollege voor Codarts de transatlantische muzikale uitwisseling die zich sinds 1492 tussen het Iberisch Schiereiland en de 'Nieuwe Wereld' heeft voltrokken en die de flamenco voedde. Flamenco is voor alles een muzikale *melting pot*, meent Núñez. En in die smeltkroes is de invloed van Latijns-Amerika duidelijk waarneembaar. In dit college zal hij het thema uitdiepen aan de hand van (live) voorbeelden.
Het college is gratis toegankelijk voor Codarts studenten.

Flamenco expert and musicologist Faustíno Núñez is happy as a clam in the water between his home port of Cádiz in Andalusia and the ports overseas: Havana, Buenos Aires, Veracruz… In this exclusive public lecture for Codarts, he will discuss the transatlantic musical exchange that has occurred since 1492 between the Iberian peninsula and the New World, which nurtured flamenco. Above all, flamenco is a musical melting pot, Núñez believes. And in that melting pot, the taste of Latin America is very prominent. In this lecture he will explore the festival's theme using (live) examples.
The lecture is free for Codarts students.

SPANJE EN BALKAN: CULTURELE VERMENGING TUSSEN 'OOST' EN 'WEST'

Inleiding Bratimene door Josip Kesic

zo 27 jan 2013 | Bimhuis, Amsterdam

Zowel Spanje als de Balkan nemen in het Europese cultuurlandschap een bijzondere plaats in. Nergens op het continent zijn al eeuwen zo veel tradities, culturen en volkeren met elkaar vervlochten. Maar wie de muziek en dans van deze gebieden kent, zal in eerste instantie weinig overeenkomsten herkennen. In deze lezing gaat Josip Kesic op zoek naar enkele belangrijke parallellen tussen de twee cultuurgebieden, zoals de rol van de zigeuners en het Islamitische 'Oosten'. Het beeld dat Spanje en de Balkan 'het Oosten' noch 'het Westen' zijn, heeft niet alleen geleid tot culturele toe-eigening en distantiëring, maar ook tot langdurige fascinatie van binnen- en buitenlanders.
Josip Kesic is als promovendus verbonden aan faculteit Europese Studies, Universiteit van Amsterdam.

Both Spain and the Balkans have a special place in the European cultural landscape. Nowhere on the continent have so many traditions, cultures and peoples been entwined for so long. But the music and dances of these regions initially appear to have few similarities. In this lecture, Josip Kesic goes in search of key parallels between these two cultural regions, like the role of gypsies and the Islamic 'East'. The view that Spain and the Balkans are neither 'East' nor 'West' has led not only to cultural appropriation and disstancing, but also to lasting national and international fascination.
Josip Kesic is a graduate student in European Studies at the University of Amsterdam.

DE MUZIKALE WERELD VAN F.G LORCA: FLAMENCO EN ANDALUSISCHE BLAZERSMUZIEK

Inleiding Historias de Viento door Saskia Törnqvist

zo 27 jan 2013, 14.00 uur | Dr Anton Philipszaal, Den Haag

wo 30 & do 31 jan 2013, 19.15 uur | Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam
Carmen Linares en het NBE staan hier samen op het podium, en dat is niet voor niets. Met dit concertprogramma geven zij een vervolg aan een traditie die al eeuwenlang bestaat. Spanje heeft een rijke blazerscultuur, met dank aan de dramatische heiligenprocessies, de paso doble, en de muziek van Latijns Amerika en de Cariben, meegevoerd door zeelieden en immigranten. In haar inleiding, rijkelijk met beeld- en geluidsmateriaal, licht musicologe Saskia Törnqvist verschillende Spaanse blazerstradities uit en laat ze horen hoe deze interfereren met de flamenco.

It is no coincidence that Carmen Linares and the NBE are on stage together. With this concert programme, they follow a centuries-old tradition. Spain has a rich wind music tradition, which goes back to the dramatic Catholic processions, the paso doble, and the music Latin America and the Caribbean, brought back by sailors and immigrants. In her introduction, richly illustrated with musical and movie fragments, musicologist Saskia Törnqvist will discuss the various Spanish wind music traditions and how they fuse with flamenco.

films

GOEDE ZANG DOET PIJN | GOOD SINGING HURTS

A film by Martijn van Beenen, Ernestina van de Noort (NL, 2010) Director's cut 52 min. (DVD Presentation)

vr 25 jan 2013, 19.30 uur | Bimhuis, Amsterdam
za 26 jan 2013, 19.30 uur | LantarenVenster, Rotterdam

Cameraman en regisseur Martijn van Beenen en Ernestina van de Noort reisden naar Jerez de la Frontera op zoek naar de wortels van de flamenco. Ze ontmoeten drie generaties gitaristen: Manuel Morao, Moraíto Chico en Diego del Morao. De zigeunerdynastie van de Morao's drukt een belangrijk stempel op de flamenco uit Jerez de la Frontera, een van de belangrijkste flamenco bolwerken. Ze ontstond op het land rondom Jerez, op de grote boerderijen waar de zigeuners als dagloners werkten. María Bala (76), zus van de grote zanger Manuel Soto Sordera, en een van de laatste schatbewaarders van de oude *cante jondo*, laat horen hoe de primitieve flamencozang van toen klonk.

A journey into the roots of flamenco and the art of living flamenco, through the 'arte' and person of legendary guitarist Manuel Moreno Junquera 'Moraíto Chico'. Together with his uncle Manuel Morao and his son Diego del Morao he forms the heart of the Morao gypsy dynasty that has put an indelible mark on the flamenco style from Jerez de la Frontera, one of the most prominent flamenco bastions. It emerged on the land around Jerez on the large farms where gypsies worked as day labourers. María Bala (76), sister of the great singer Manuel Soto Sordera and one of the last keepers of the old cante jondo, demonstrates how the primitive flamenco singing of the past sounded.

Featuring: Manuel Moreno Junquera 'Moraíto Chico', Diego del Morao, Manuel Morao, Diego Carrasco, José Merce, María Bala, Jesús Méndez, El Bo, Chícharo and many others.

Dedicated to the memory of Manuel Moreno Junquera 'Moraíto Chico' (1956 – 2011).

THE SPANISH DANCER

Herbert Brennon (VS, 1924) Geen dialoog - Met live muziek

za 2 feb, 19.30 uur | EYE, Amsterdam

Martin de Ruiter piano, compositie Sebastiaan van Delft clavecimbel Jacob Plooij viool Pien Straesser sopraan Arturo Ramón Gitaar (onder vooorbehoud)

Nieuwe restauratie onthult een uitzonderlijke, prachtig gefotografeerde film, met medewerking van de beste acteurs en scenarioschrijvers van die tijd, zoals filmster Pola Negri. Een komisch kostuumdrama over de avonturen van Maritana, een Spaanse zigeunerzangeres die anno 1625 verliefd is op de arme edelman en bon vivant Don César de Bazan. De geliefden raken betrokken bij een hofintrige die de Spaanse koning en zijn Franse vrouw uit elkaar moet drijven. Maritana's charme en spitsvondigheid bieden uitkomst. Met live muzikale begeleiding.

A humorous costume drama based on the adventures of Maritana (Pola Negri), a gypsy dancer in love with Don César de Bazan (Antonio Moreno), a penniless nobleman. The lovers inadvertently get involved in a court conspiracy devised to separate the Spanish king from his French wife. Maritana however, manages to turn the situation around using her wit and charm. With live music.

exposities

WILFREDO PRIETO

Mariposa/Butterfly, 2012
Guitar Case
124 x 40 x 20 cm

Courtesy Annet Gelink gallery, Amsterdam, NoguerasBlanchard, Barcelona
Projectie Hal Muziekgebouw aan het IJ

MARTIJN VAN BEENEN

Foto expositie Kopstukken uit Jerez
Bimhuis, Amsterdam

PETER BUITELAAR, GIJSBERT COUPIER, ERIC VAN NIEUWLAND, MARTIJN VAN HENNIK

Mediawand Lucent Danstheater | Rotterdamse Schouwburg

Meeuwig & Zn.
Olie Azijn Mosterd

Haarlemmerstraat 70 Amsterdam Tel. 020 6265286

LA GUITARRA BUENA

Al ruim 20 jaar Nederlands bekendste
flamenco speciaalzaak:
* Flamencogitaren in alle prijsklassen
* Instructiemateriaal voor gitaar / dans
* De nieuwste CD's en DVD's
* Boeken en bladmuziek
* Enorme collectie Cajons
* Castagnetten in alle kwaliteiten

Bezoek de webwinkel voor onze Aanbiedingen!
www.guitarrabuena.nl
Rijnstraat 111, Amsterdam
Tel (020) 6271682

HET REIS- EN CULTUURMAGAZINE OVER SPANJE EN LATIJNS-AMERIKA

ESPAÑA & MÁS

Gratis geschenk voor nieuwe abonnees

NEEM NU EEN JAARABONNEMENT OF GEEF ESPAÑA & MÁS CADEAU

Vier nummers voor €17,50 & ontvang gratis een welkomstgeschenk.
Kijk op onze abonnementenpagina voor meer informatie.

JA, IK WIL EEN ABONNEMENT! GA SNEL NAAR WWW.ESPANAYMAS.NL

programma-overzicht amsterdam

FLAMENCOBIËNNALE
19.01 | 03.02 2013 IV

PROGRAMMA AMSTERDAM

DAG	TIJD	LOCATIE	CATEGORIE
Maandag 21 januari			
DIEGO EL CIGALA: FLAMENCO & TANGO	**20:00**	Carré	Voorstelling
Dinsdag 22 januari			
Israel Galván LO REAL | LE RÉEL | THE REAL	**20:00**	Stadsschouwburg Amsterdam	Voorstelling
Donderdag 24 januari			
Openbare masterclass Isabel Bayón	**20:00**	Conservatorium Amsterdam	Flamen>Go!
Vrijdag 25 januari			
¿Why does Flamenco Go Baroque? Inleiding door Faustino Núñez		Bamzaal Muziekgebouw aan 't IJ	Lezing
FLAMENCO GOES BAROQUE Las Idas y Vueltas	**20:15**	Muziekgebouw aan 't IJ	Voorstelling
Zaterdag 26 januari			
A taste of sherry - Jerez	**16:00**	Bimhuis	Lezing
El cante bueno duele | Goede zang doet pijn	**19:30**	Bimhuis	Film
Diego Carrasco Family Band ¡FLAMENCO ROCKS !	**20:30**	Bimhuis	Voorstelling
Zondag 27 januari			
Eric Vaarzon Morel & Gijs Scholten Van Aschat DUENDE	**17:00**	Bimhuis	Voorstelling
Lezing voorafgaand aan BRATIMENE		Bimhuis	Lezing
BRATIMENE Balkan Flamenco Tales	**20:30**	Bimhuis	Voorstelling
Woensdag 30 januari			
Inleiding door Saskia Törnqvist		Muziekgebouw aan 't IJ	Lezing
BLAZERSENSEMBLE TIMER O.L.V. IVO MEINEN		Foyer Muziekgebouw aan 't IJ	Flamen>Go!
NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE & CARMEN LINARES	**20:15**	Muziekgebouw aan 't IJ	Voorstelling
Donderdag 31 januari			
Inleiding door Saskia Törnqvist		Muziekgebouw aan 't IJ	Lezing
BLAZERSENSEMBLE TIMER O.L.V. IVO MEINEN		Foyer Muziekgebouw aan 't IJ	Flamen>Go!
NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE & CARMEN LINARES	**20:15**	Muziekgebouw aan 't IJ	Voorstelling
Vrijdag 1 februari			
Sonia Sánchez TEMPLE	**19:45**	Foyer Muziekgebouw aan 't IJ	Voorstelling
MAYTE MARTÍN & JUAN RAMÓN CARAO Special guest: BELÉN MAYA	**20:15**	Muziekgebouw aan 't IJ	Voorstelling
Zaterdag 2 februari			
LAB 1 Expeditie Flamenco		EYE	Flamen>Go!
The Spanish Dancer	**19:30**	EYE	Film
Zondag 3 februari			
CARMEN door Frank Groothof	**15:00**	OBA, Theater van 't Woord	Jeugdvoorstelling
Feestelijke eindpresentatie Flamen>GO met o.a. Sonia Sánchez, Expeditie Flamenco en Black Star Suite	**17:00**	Dansmakers	Flamen>Go!

programma-overzicht rotterdam | den haag | utrecht | groningen | eindhoven

FLAMENCOBIËNNALE
19.01 | 03.02 2013 IV

PROGRAMMA ROTTERDAM

DAG	TIJD	LOCATIE	CATEGORIE
Zaterdag 19 januari			
LAB 1 Expeditie Flamenco		Foyer Rotterdamse Schouwburg	Flamen>Go!
CARMEN LINARES REMEMBRANZAS | Memories	**20:15**	Rotterdamse Schouwburg	Voorstelling
Zondag 20 januari			
Eric Vaarzon Morel & Gijs Scholten Van Aschat DUENDE	**14:00**	LantarenVenster	Voorstelling
LOS ZAPATITOS COLORAOS - DE RODE SCHOENTJES	**15:00**	Rotterdamse Schouwburg	Jeugdvoorstelling
Openbare workshop dans/ritme Tomasito	**15.15**	Foyer Rotterdamse Schouwburg	Flamen>Go!
Israel Galván LA CURVA	**16:30**	Rotterdamse Schouwburg	Voorstelling
Vrijdag 25 januari			
Hoorcollege Codarts door Faustino Núñez	**11:00**	WMDC/Codarts	Lezing
LAS MIGAS	**20:30**	WMDC Grounds	Voorstelling

PROGRAMMA DEN HAAG

Zaterdag 26 januari			
LAB 1 Expeditie Flamenco		Lucent Danstheater	Flamen>Go!
Olga Pericet & Compañía ROSA METAL Y CENIZA	**20:15**	Lucent Danstheater	Voorstelling
Zondag 27 januari			
Openbare masterclass Olga Pericet	**13:30**	Dr Anton Philipszaal	Flamen>Go!
Inleiding door Saskia Törnqvist		Dr Anton Philipszaal	Lezing
BLAZERSENSEMBLE TIMER O.L.V. IVO MEINEN		Foyer Dr Anton Philipszaal	Flamen>Go!
NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE & CARMEN LINARES	**15:30**	Dr Anton Philipszaal	Voorstelling

PROGRAMMA UTRECHT

Donderdag 24 januari			
NIT CATALANA: SALAO & JOSÉ ANDRÉS CORTÉS | LAS MIGAS	**20:30**	RASA	Voorstelling
Vrijdag 25 januari			
El cante bueno duele | Goede zang doet pijn	**19:30**	RASA	Film
Diego Carrasco Family Band ¡FLAMENCO ROCKS !	**20:30**	RASA	Voorstelling
Zaterdag 26 januari			
LOS ZAPATITOS COLORAOS - DE RODE SCHOENTJES	**15:00**	RASA	Jeugdvoorstelling
GALA VAN DE NEDERFLAMENCO	**20:30**	RASA	Voorstelling

PROGRAMMA GRONINGEN

Vrijdag 25 januari			
Olga Pericet & Compañía DE UNA PIEZA	**20:30**	Oosterpoort	Voorstelling

PROGRAMMA EINDHOVEN

Woensdag 23 januari			
LAB 1 Expeditie Flamenco		Muziekgebouw Frits Philips	Flamen>Go!
FLAMENCO GOES BAROQUE Las Idas y Vueltas	**20:15**	Muziekgebouw Frits Philips	Voorstelling

Songlines is the magazine that looks at the world through music

Covering music from traditional and popular to folk and fusion, *Songlines* features artists from around the globe: from Afghanistan to Zimbabwe; from Miriam Makeba to Mariza; from Paco de Lucía to Punch Brothers. Explore the music featured in the magazine on each issue's free CD, with the editor's selection of ten tracks from the best new album releases, as well as a five-track guest playlist. The CD with the Jan/Feb 2013 issue (#89, pictured) features music by Youssou N'Dour, Bellowhead, António Zambujo, Hot 8 Brass Band and Wu Man.

SONGLINES SUBSCRIPTION OFFER

Subscribe to *Songlines* magazine for a year (8 issues) and save £10 on the regular subscription price.
Visit www.songlines.co.uk/voucher or call:
+44 (0)20 7371 2777 quoting 'Flamenco Biennial offer'

£10 OFF

SONGLINES MAGAZINE
Discover a world of music

www.songlines.co.uk
www.facebook.com/songlines
@SonglinesMag

* Only available to new subscribers.

CARRÉ 9 MAART 2013

WWW.CARRE.NL 0900 25 25 255 (€ 1,30 PER GESPREK)

locaties

AMSTERDAM

Bimhuis
Piet Heinkade 3
1019 BR Amsterdam
Kassa: 020 788 21 88
www.bimhuis.nl

Carré
Amstel 115-125
1018 EM Amsterdam
Kassa: 0900 25 25 255
www.carre.nl

Dansmakers Amsterdam
Gedempt Hamerkanaal 203-205
1021 KR Amsterdam
Kassa: 020 689 17 89
www.dansmakers.nl

EYE
IJpromenade 1
1031 KT Amsterdam
Kassa: 020 589 14 00
www.eyefilm.nl

Muziekgebouw aan 't IJ
Piet Heinkade 1
1019 BR Amsterdam
Kassa: 020 788 20 00
www.muziekgebouw.nl

OBA (Centrale bibliotheek)
Oosterdokskade 143
1011 DL Amsterdam
Kassa: 020 523 09 00
www.oba.nl

Stadsschouwburg Amsterdam (Rabozaal)
Leidseplein 26
1017 PT Amsterdam
Kassa: 020 624 23 11
www.ssba.nl

ROTTERDAM

Codarts/WMDC
Pieter de Hoochweg 125
3024 BG Rotterdam
Kassa: 010 244 45 16
www.wmdc.nl

LantarenVenster
Otto Reuchlinweg 996
3072 MD Rotterdam
Kassa: 010 277 22 77
www.lantarenvenster.nl

Rotterdamse Schouwburg
Schouwburgplein 25
3012 CL Rotterdam
Kassa: 010 411 81 10
www.rotterdamseschouwburg.nl

DEN HAAG

Dr Anton Philipszaal / Lucent Danstheater
Spuiplein 150
2511 DG Den Haag
Kassa: 070 880 03 33
www.ldt.nl

UTRECHT

RASA
Pauwstraat 13a
3512 TG Utrecht
Kassa: 030 231 60 40
www.rasa.nl

EINDHOVEN

Muziekgebouw Frits Philips
Heuvel Galerie 140
5611 DK Eindhoven
Kassa: 040 244 20 20
www.muziekgebouweindhoven.nl

GRONINGEN

De Oosterpoort
Trompsingel 27
9724 DA Groningen
kassa: 050 368 03 68
www.de-oosterpoort.nl

colofon

IV FLAMENCO BIËNNALE NEDERLAND

Samenstelling programma Ernestina van de Noort

Festivalteam
Ernestina van de Noort | Monica van Steen | Ellen Bijsterbosch
Leonne Vilé, Heleen Moors (Theaterburo Movilé)
Saskia Kluyfhout | Chiel Zwinkels | Wolter Lommerde
Marijcke Voorsluijs | Lisette van Blokland
Annemarie van Drecht | Marta Rozsa | Sep Jongemans

Foto cover Félix Vázquez

Teksten Ernestina van de Noort | mmv Saskia Törnqvist en Annemarie van Drecht

Eindredactie Chiel Zwinkels

Grafisch ontwerp en campagnebeeld Helma Timmermans
Website Webtank
Drukwerk Drukkerij Gianotten
Fotografie Remco van Blokland, Peter Buitelaar, Heidi de Gier, Ana Palma, Luca Fiaccavento, Daniel Muñoz, Felix Vasquez, Jordi Socias, Fernando Gomez, Moises Fernandez, Annemiek Rooymans, Anton Varonkov, Isabel Camps, Joan Cortés, Corbino, Marc Nolte, Palero & Lambán for i-Tek.es, Jordi Cané.

Met dank aan | Gracias:
María Ángeles Carrasco, David Peral (Instituto Andaluz de Flamenco), María Jesús de Gamo (INAEM), María Lladó (Instituto Ramon Llull)

Bart Schneeman, Niek Wijns (NBE), Philip van Tijn, Suzy Blok, Ger Jager (Dansmakers), Piet Boogert & Suzanne Oxenaar (Lloyd Hotel), Maarten van Boven (Muziekgebouw aan het IJ), Wim Visser (Koninklijk Theater Carré), Walther van den Heuvel (Rotterdamse Schouwburg), Ricardo Mendeville & Leo Vervelde (Codarts), Oscar van der Pluijm & Maarten van Gulick (WMDC), Maarten Rovers (RASA), Huub van Riel & Annelies van Esveld (Bimhuis), Frank Bolder (Lantaren Venster), Anita van Dolen (Stadsschouwburg Amsterdam), Chris Keulemans, Ed Spanjaard, Felip Boyero, Vera van Rossum (Air Europa), Milagros Montes & Rosa Vicente (Turespaña), Marjan Terpstra (España y Más), Charles Wijnen (Topwines4you), Janine Keijzer (La Nina Producties), Eveline Kunst & Caroline Broere (Stichting 2Flamenco), Ginette Lavel, María Spaans Stichting Terremoto, Anne Slothouwer, Rens den Hollander, Martine Haesens, Erik Pezarro, Martijn van Beenen, Jasper Kuipers (Webtank), Corne Ran en Marieke van Wamel (LDT), Peter Sikkema.

Alle vrijwilligers, alle betrokken medewerkers van Rotterdamse Schouwburg, Lantaren Venster, WMDC, Codarts, RASA, Lloyd Hotel, Stadsschouwburg Amsterdam.

Aan de teksten in deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend. We hebben waar mogelijk aan de fotografen toestemming gevraagd en verkregen voor het gebruik van de foto's. In een aantal gevallen is dat ondanks inspanningen onzerzijds niet gelukt. Wij verzoeken de betrokken rechthebbenden contact met ons op te nemen. © copyright 2013 Stichting PerpetuumM Amsterdam

DE FLAMENCO BIËNNALE NEDERLAND DANKT HAAR SUBSIDIËNTEN, SPONSORS EN PARTNERS

The Dutch Flamenco Biennial would like to thank its donors, sponsors and partners

FONDSEN EN SUBSIDIËNTEN

SNS REAAL FONDS
FONDS PODIUM KUNSTEN PERFORMING ARTS FUND NL
VSBfonds, iedereen doet mee
FONDS VOOR CULTURELE PARTICIPATIE
AMSTERDAMS FONDS VOOR DE KUNST
Prins Bernhard Cultuurfonds
rotterdam festivals
Gemeente Rotterdam
institut ramon llull Catalan Language and Culture
Gobierno de España Ministerio de Educación, Cultura y Deporte
inaem
Junta de Andalucía Instituto Andaluz del Flamenco Consejería de Cultura y Deporte
Unión Europea
Andalucia se mueve con Europa
Patrimonio Cultural Inmaterial de la Humanidad EL FLAMENCO
CF Cultuurfonds BNG
Gemeente Amsterdam Stadsdeel Oost
M.A.O.C. Gravin van Bijlandt Stichting
Stichting Erik en Hans

SPONSORS EN PARTNERS

AirEuropa
Nederlands Blazers Ensemble
Culturele Aanbassade LLOYDHOTEL
BIMHUIS
Concert Hall of the 21st Century Muziekgebouw aan 't IJ
CARRÉ
Stadsschouwburg Amsterdam
I need Spain
Conservatorium van Amsterdam
eye
Tropentheater
DANS MAKERS AMSTERDAM
ROTTERDAMSE SCHOUWBURG
LANTAREN VENSTER
DCC
codarts
rotterdam world music academy
SPUIPLEIN
RASA MUZIEK & DANS
2FLAMENCO
LA GUITARRA FLAMENCA
Meeuwig & Zn. Olie Azijn Mosterd
TIO PEPE
Gonzalez Byass
SONGLINES MAGAZINE

Vlieg met **AirEuropa**

Dagelijks 2 vluchten vanaf **Amsterdam** naar **Madrid**
met directe aansluiting naar:

- Latijns-Amerika
- Caribisch gebied
- Spanje Vasteland
- Canarische Eilanden
- Balearen

AirEuropa
www.aireuropa.com
SKYTEAM